

ČASOPIS RODOPISNÉ SPOLEČNOSTI ČSL. V PRAZE

Ročník IV.

Číslo 2.

Dr. Jos. V. Šimák:

Počátky erbu Třmene.

(Dokončení.)

Martin, bratr Albertův a Markvartův byl r. 1368—96 farářem v Boušíně, byv na faru někdy svých dědů podán od tehdejšího pána Hynka z Dubé na Vízmburce.¹⁾

Rozrod Vízmburských by byl tedy tento:

Tas z Vízmburka (1279—1304)

Jaroš z Vízmburka 1306—1309

Tas z Hanenberka, de Kochel 1324—32

Lucek
z Vízmburka
1324—1365

potomci ?

Jaroš z Vizňova
1355—1365

Jaroš z Vizňova j.
z Quintendorfu
1391—1417

Albert ze Svatoňovic 1357—86

Albert ze
Zálezel
1361—86

potomci?

Markvart

Martin
farář na
Boušíně
1368—96

Větev Rýzmburská se počíná Albertem z Rýzmburka, svrchu zmíněným, jenž žil v letech asi 1265—1319.²⁾

¹⁾ Kn. konf. I b str. 105 »Martinum Alberti de Scalicz«, 1368, 16. června — V. 269, 1396, 7. Oct. »per mortem Martinii«.

²⁾ Tohoto Alberta ztotožňuje Sedláček domněnkou s Albertem z Třebešova. Není však možná, uvážíme-li následující doklady: R. 1340—46 Albert de Resinburg svědčí (Reg. IV. 312, 653). R. 1348 Albert s y n Rubínův spolu s Vojkem z Vřešťova zakládá oltář v Chotěbořicích; r. 1355 je patronem v Třebešově. R. 1360 d o v a po Rubínovi, máti Albertova a Benešova, je patronkou v Chotěbořicích.

Ok. r. 1360 Rubín s bratrem Benešem a s o t c e m svým Tasem prodává klášteru v Jaroměři dědictví v Ríkově (Paprocký 358—359). Rubín rek po smrti otcově prodává témuž klášteru dědiny v Doubravici (tamže) a Pozüst. desk. I. 439. —

Tyto zprávy kladou Paprocký k r. 1366, Sedláček ve čl. »Listy v Diadochu Paprockého« Věst. kr. č. spol. Nauk. 1890, str. 389 a Pozüst. desk z l. 1360—70. Ale jest-li Rubín již r. 1360 nebožtík, umřel otec jeho nejméně r. 1359, a tedy datum Paprockého jest zhola chybné. Ježto kanovníci lateránští

Za jeho syny lze mítí *Tasa* a *Nevlasa*.

Tasa známe bezpečně jen jako otce Rubínova až po r. 1350, a tedy pána na Třebešově. Jest-li jím *Tas z Březovice* (u Hořic) jenž r. 1318 jest poháněn od Peška ze Lhoty jako rukojmí za Lücka z Třebňouševesi,¹⁾ a syn jeho *Rubín z Březovice* asi téhož času, jež pohání Vikart z Polné z účasti na násilném zájezdu na jeho statku ok. r. 1316,²⁾ není sic jisté, ale velmi podobno pravdě, a souviselo by s tím, že se Tas od otce oddělil a jinde zakoupil, podržev toliko Třebešov s okolím.³⁾

Za syny Tasovy jsou doloženi *Beneš* a *Rubín*, onen z Březovice, ani spolu s otcem asi 1352—5 prodávají kanovníkům jaroměřským dědiny v Říkově, Rubín pak rok po smrti Tasově i dědiny v Doubravici.⁴⁾ Ale možná jím za bratra připojiti ještě *Peška z Březovice*, jenž týž asi čas⁵⁾ prodal týmž kanovníkům les, řečený později Mnichovec, u vsi Kyj na Království.

O Benešovi, synu Tasovu a bratru Rubínovu není potom zpráv⁶⁾. Nicméně jeho a Peškova a snad ještě neznámých bratří příbuzenstvu, zdá se, možno připsati rodiny erbu třmene, jež se poč. XIV. věku na Hořicku uvádějí, totiž 1318—23 *Licka, Sezemu,*

byli uvedeni do Jaroměře v l. 1350—2 a již r. 1355 jest Albert, syn Rubínův patronem v Třebešově, spadají ony trhové smlouvy nejspíš v léta 1352—54. — Jest-li pak syn Rubínův již r. 1340 svéprávný, narodil se nejméně r. 1325, Rubín tedy nejpozději r. 1305, Tas, otec Rubínův 1285, otec Tasův 1265. Ježto pak Albert z Rýzmburka je první toho jména z celé pošlosti, nelze než jej mítí za otce Tasova. — Žije-li Tas ještě po r. 1350, není týž co Tas z Vízmburka.

¹⁾ Pozůst. desk I. 41: *Pesek de Lhota conqueritur super Tassone in de Brzezowyczy... quod fideiusserunt pro Luczkone de Trzyeb-nussyewssy....*

²⁾ Pozůst. desk I. 57. Wykardus de Polna conqueritur... super Rubyn de Brzezowicze, quia fecit sibi dampnum in Wssen, in Olesnicz etc.

³⁾ Jest omyl Sedláčkův (Věst. I. c.), pokládá-li tohoto Tasa za touž osobu s Tasem z Teplice (jenž vystupuje teprve v l. 1362—72, kdy Tas otec Rubínův jest mrtev) a Rubína i Beneše na Hořičkách za syny Tasa teplického, neboť tito se objevují rovněž potom, kdy Rubín syn Tasův je mrtev.

⁴⁾ Viz pozn. 33. — Srv. i kn. erekč. VI. 374.

⁵⁾ Paprocký tamže má rok 1362, správně-li či chybou, tuto nelze roz- hodnouti. Kyje leží v sousedství Posadova, kam až sáhá majetek rýzmburský. — Tohoto Peška má Sedláček (Věst. I. c.) za bratra Mladotova a pána na Rýzmburce, ale dokladem pro toto příbuzenství jest jen okolnost, že Mladota i Pešk jsou spolu patrony ve Smříčně a Stračově. Naproti tomu přídomek tohoto Peška i to, že současně se syny Rubínovými prodává týmž kanovníkům statek, přísluší jej k potomstvu Tasovu. — Možno mysliti sic na identitu, ale tak, že Pešek učinil s Mladotou spolek; ač zas okolnost, že se Pešek tento piše výslovně z Březovice k r. 1362, a Pešek spolupatron Mladotův před tím i potom ze Strakotína, spíše svědčí, že jsou zde Peškovi dva.

⁶⁾ Nelze ho identifikovati s Benešem na Hořičkách, jenž † až r. 1417 a jeho chot až r. 1456; jest sic tento Beneš pámem na Rýzmburce, ale není doloženo jeho příbuzenství, tím méně, že je syn Peškův.

Mikše, Licka ml., Bohuňka z Kratonoh, jižto v těch letech škodili Dětochovi z Třebelovic na Žiželicích¹⁾), a k jichž potomstvu nutno potom připojiti r. 1387—90 *Licka z Kratonoh a Licka z Ryzmburka*, zmíněných již při dědictví po Rubínovi ze Semtěše. Lickův z R. syn asi byl *Licek* na Boruhrádku, praotec této větve Rýzmburských.

Soudě po jméni náleží sem i onen *Licek z Třebňouševsi* r. 1318;²⁾ také později obec tato je majetkem rodu.

Rovněž vládykové v Petrovicích: r. 1355 bratří *Gothart a Jan*, pak obou synové: Gothartovi *Litol* (z toho *Licek*), farář, a *Petr j. Pešík*, Janovi *Všeslav* a *Mikeš*, potom ještě vnukové, synové *Všeslavovi, Jan, Petr a Kuneš* v letech 1375—1413. *Jan* řeč. *Homole* z Petrovic a z Rýzmburka a *Licek z Chudenic* (u Bydžova) svědčí r. 1400 při smlouvě Beneše Rýzmburského,³⁾ r. 1403 mají spor vedle Rubína z Rýzmburka s Hanušem Litoborským.

Na Roudnici nedaleko odtud seděl v půli XIV. věku *Václav z Rýzmburka*, jehož synu *Hynkovi*, duchovnímu, r. 1346, 14. listop. vyprosuje Hynek z Náchoda⁴⁾ jako svému vnuku (nepos) od papeže prebendu. Hynek však měl as jen nižší svěcení, an r. 1388 zasedá s bratrem *Benešem* na soudě zemském.⁵⁾ Beneš z Roudnice a z Rýzmburka svědčí r. 1384 při smlouvě o závazky Rubína ze Semtěše.⁶⁾

Není vyloučeno, že zmíněný Jan Homole z Petrovic je touž osobou s *Janem z Roudnice* r. 1398⁷⁾), jakož i *Vaňka Jehlici z Rýzmburka* (jenž se r. 1415 hlásí o odumrt v Dolním Příně) pokládám za téhož jako *Vaňka z Roudnice a Ryzmburka* (5. srpna 1426), seděním v Libčanech, poté v Petrovicích.⁸⁾ — Do jejich rodiny dojista přísluší v r. 1457—97 *Václav Homole*, řečený jednou z Lubna, jindy z Rýzmburka.⁹⁾

Ještě sem přísluší r. 1403—19 *Albert (Aldík)* řeč. *Střmen z Radostova*¹⁰⁾ a *Jan z Radostova*, jejž lze ztotožnit s *Janem z Rýzmburka a z Milčevsi* 1402—1437¹¹⁾); potom *Mikeš a Jan*

¹⁾ Pozůst. desk I. 19, super Luczek de Cratonoh, Sezemam, Nicolaum, Luczek, Bohunek ibidem.

²⁾ Viz pozn. 1 na str. 66.

³⁾ Friedrich, Des. dvorské I. 67. — Knih. erekč. V. 528 Johanne dicto Homole de Petrowicz. — Liczkone de Chudienicz. O dřívějších viz Hrady V. 345.

⁴⁾ Venc. de Rissenbarth. Monum. Vatic. I. 159.

⁵⁾ Hinaczko et Benessius fratres de Rissenburg. Archiv Čes. 31. str. 232.

⁶⁾ Viz pozn. 20. — ⁷⁾ Hrady V. 338.

⁸⁾ Arch. čes. III. 497. Des. dvor. XV. 13. — Hrady V. 338.

⁹⁾ Arch. český IV. 319, XV. 253, XVI. 186. Pozůst. desk II. 280.

¹⁰⁾ Arch. čes. III. 493. 1419, 23. bř. Alb. Střmen z R. v dluhu 700 k. zapisuje Janovi z R. a Milčevsi dědictví v Radostově, Žereticích a Lažanech. — Hrady V. 340.

¹¹⁾ Tamže. Provolání po † Janu z Rýzmburka v Radostově r. 1437 v Des. dvor. XV., 39.

z Rýzmburka na Studňanech 1399—1412 a *Jarek z Rýzmburka na Robousích*, patroni v Robousích, a jejich další pošlosti,¹⁾ z nich jsou i Lemberkové z Ryzmburka.

Pohříchu tyto haluze přímo a určitě vyvésti z hlavního kmene není možná. —

Rubín, syn Tasův z Březovice se asi přiženil na hrad Vřešťov, vzav si za manželku Luchartu (Luchnu), dceru pána toho hradu; k tomu měl Třebešov. Prodal potom, jak výše zmíněno, Říkov a Doubravici z tohoto zboží a zemřel, ne-li r. 1355, jistě před r. 1360, kdy Lucharta jako vdova je patronkou²⁾.

Přímá posloupnost Rubínova jest známa aspoň v hlavních osobách, třech jeho synech, *Alši st.*, *Alši ml.*, *Benešovi*.

Aleš starší měl svá léta již r. 1340,³⁾ r. 1348 se strýcem Vojtkem z Vřešťova založili oltář v Chotěbořicích⁴⁾; r. 1355 jest patronem v Třebešově,⁵⁾ ale patrně potom toto zboží doprodal kanovníkům jaroměřským, jižto sem podávají plebány r. 1386⁶⁾. Manželku měl *Kateřinu*; r. 1370 byl asi nebožtík, neboť podací právo v Chotěbořicích vykonávají Albert ml. s matérí, jež asi t. r. zemřela, r. 1371 oba mladší bratří; ti pak r. 1378, 24. prosince zřídili oltář sv. Kateřiny ve fil. kostele ve Vřešťově a nadali platy v Maněvicích a Lhotě Bohanově, aby za to byly čteny mše sv. za duše neb. Alše bratra jejich a Kačny manželky.⁷⁾

Není tím anniversariem vyloučeno, že by Aleš st. neměl potomků. Podobá se pravdě, že jeho syn jest *Aleš z Rýzmburka*, jenž v l. 1397—1409 s chotí *Elíškou* sedí na hradě Šelmberce, r. 1397 zřídí oltář v Janově, k němu v letech potomních podává kněze a r. 1409 zapíše nový plat⁸⁾.

¹⁾ Kn. konf. VI. A 5. 1399, 5. čce. Nicolaus et Johannes fratres de Robus, 1406, 2. led. titěž (VI. G 13), 1415, 14. září, Jarco de Robus alias de Rysmburg (VII. F 7). — Kn. erekč. IX. N 1: 1412, 17. června, Mikeš z Ryzmburka v Studňanech a Jarek z Robous a jiní z Robous zakládají kaplanství v Robousech.

²⁾ Kn. konf. I. 125: 1360, 17. čerwna v Chotěbořicích patronka Lithna relicta de Wrziesczow.

³⁾ Reg. IV. 312: 1340, 24. června »Alberto de Resenburg«; ib. 653: 1346. 13. led. Albertus de Reyssenburg; ib. 657; 1346, 5. ún. Albertus de Reyssenburg.

⁴⁾ Kn. konfirm. I. 27: 1357, 26. ún. na podání Woyconis de Wresow, Alberti Rubini de Rysmburk.

⁵⁾ Kn. konf. I. 23: 1355, 29. led. »Alberti de Ryssnburk«.

⁶⁾ Kn. konf. III., IV. 187: 1386, 20. čce. Jakub probošt a konvent.

⁷⁾ Kn. konf. II. 40: 1370, 26. list. stvrzen kněž do Chotěbořic na podání Alissonis de Rissmburg et domine Lithne genitrici ipsius; II. 61: 1371, 13. říj., na pod. Alberti et Benessii fratrum de Wissenburg (sic!). — Kn. erekční II. 187.

⁸⁾ Kn. erekč. VI. 34. Alssso de Rysemberg res. in Sellemberg et Elzka eius conthoralis. — U Paprockého 358 čteme jeho kvitování poručníku Jetřichu z Janovic z peněz za prodané dědictví v Třebešově, arcí o nemožném datu 1406.

Rubínův syn Aleš mladší, jenž měl za choť Annu, jest v l. 1370—1408 nejdříve s matkou Luchartou, poté s mladším bratrem Beněsem patronem v Chotěbořicích.¹⁾ R. 1408, 4. července přenesli plat k oltáři vřeštovskému ze Lhoty Bohanské do vsi Jeřic, majetku Alšova.²⁾ R. 1402, 9. list. vystupuje Aleš jako úmluvčí v kterémso sporu, což jest o něm asi zpráva poslední.³⁾

Beneš, mladší jeho bratr, panoval nejprve s Alšem nedílně na Vřeštově a v Chotěbořicích, ale potom, před r. 1387 si koupil zboží Krčínské.⁴⁾ Měl však též díl zboží v Libčanech, kdež v l. 1395 a 1397 směnil dědiny s plebánem a udělil kostelu nějaké dobrodiní, r. 1400,⁵⁾ 3. listop. zapsal spolu s Benešem z Rýzmburka na Rýzmburce (viz níže) a Janem z Petrovic a z Rýzmburka dluh 200 kop Anně z Meziříčí, snad choti Alšové.⁶⁾ R. 1403 prodal platy v Sendraži a Mezilesí poručníkům Beneše Silného z Dubé na zřízení oltáře v Náchodě, ponechav si však vrchnost nad poplatníky.⁷⁾ r. 1404 sedí na soudě zemském⁸⁾ a přijímá zápis krále Václava IV. na 100 kop z důchodů komorních.⁹⁾ Umřel pak Beneš r. 1411 a choť jeho Kunka r. 1415.¹⁰⁾

R. 1405, 18. prosince hlásí se Eliška z Ratibořic, vdova po Hynečkovi z Vízmburka a z Náchoda, jako sestra Benešova;¹¹⁾ zdá se však, že se rozumí pouze příbuzná, a spíš byla dcera Vaňka ze Žampachu a z Ratibořic.

Beneš Krčínský a Kunka měli syna Rubína, jenž se tuším připomíná poprvé 28. ledna r. 1396 jako svědek,^{11a)} r. 1403 sluje Rubínem ze Světlé (nelze myslit, než na společný statek s Beněšem Rýzmburským, ježto Světlá leží na tomto zboží), má spolu s Janem z Petrovic a Lickem z Chudonic rozepři s Hanušem Litoborským z Chlumu^{11b)} Po smrti otcově učinil s mateří r. 1411, 30. září konec

¹⁾ Viz 7 na str. 68.

²⁾ Kn. erekč. IX. A 7. —

³⁾ Codex diplom. Moraviae XIII., 240.

⁴⁾ Sedláček, Hrady II. 138. — Archiv č. XIV. 522. — Kn. konfirm. III. 210. — Kn. erekč. XII. 84 Beneško de R. D. de Krczin. — R. 1401, 3. října Benessius de Krczin dictus de Ryssemburg zajišťuje plebánu v Chotěbořicích plat 3 kop v Kněžicích. Kn. erekč. V. 553.

⁵⁾ Kn. erekč. V. 23, XII. 145.

⁶⁾ Pozůst. Sedláčková, K. 613.

⁷⁾ Kn. erekč. VI., 344 Benessius de Rysmburg alias de Krczin. B. de Krczin VII. 138. — Arch. č. II. 364. — D. dvor. 14 f. 2—3.

⁸⁾ Pozůst. desk II. 10.

⁹⁾ Výpis Sedláčkův z Cod. Přemyslæus 193.

¹⁰⁾ Viz 11b.

¹¹⁾ Kn. erekční VII. 38, činí dobrodiní kostelu v Úpici.

^{11a)} Kn. erekč. IV. 431, »pan Rubín z Rysburka« při daru Mikše z Potštejna klášteru v Orlici. —

^{11b)} Friedrich, Des. dvor. I. str. 67: Rubyn de Swytle, Joh. de Petrowicz. Liczco de Chudonycz.

dlouhému sporu s plebánem krčínským o pozemky; vzdali se jich, aby plebán za to měl povinnost vydržovati si z vikáře. Sloužil potom biskupu litomyšlskému, jel s ním do Kostnice; r. 1415, 4. dubna podle něho odpověděl Fridrichu Rakouskému¹⁾; pro tuto účast v nepřátelství proti Husovi nesměl se nejspíš potom do Čech vrátiti; ostal mu snad jen na Moravě Kuřín. Přišel také o svůj podíl po matce, zapsaný na Šonově a Nahoranech, třebas Aleš Vřeštovský odpíral provolání toho zboží za odumřelé. Krčín sám se dostal v moc tomuto Alšovi.²⁾

Měl-li tento Rubín Krčínský potomstvo, není na ten čas po- vědomo.

Líp se sleduje rodina Alše ml. z Vřeštova, jehož známe syna *Alše* († 1442), proslulého potom vůdce Orebských, válečníka i politika, na čas i správce zemského, pána na Vřeštově. Podobá se však, že měl ještě bratry, aspoň *Tasa* a *Jana*.

Synové Alše zeměsprávce jsou dva. Z nich *Aleš starší* seděl na Mokrovousích³⁾ a byl r. 1482 mezi ochránci biskupa Augustina.⁴⁾

Aleš mladší měl Vřešťov, jejž 13. prosince r. 1462 prodal,⁵⁾ měl i Krčín, jejž prodal r. 1460⁶⁾, ale opět koupil r. 1476, (zatím, r. 1466, seděl s chotí svou Markétou ze Sekyřic na Ratibořicích⁷⁾, až opět prodal r. 1484.⁸⁾

Potomstvo měli tuším oba bratří, avšak sledovati je dále, není naším úkolem.

Vedle Alše zeměsprávce se r. 1407, 11. říj. připomíná v půhonu s ním *Tas*,⁹⁾ tedy snad bratr jeho, r. 1419, 6. list. odpovídá Pražanům¹⁰⁾; snad je Tasem z Hrošky, jejž čteme v zápisu r. 1422, ale nic víc o něm zatím známo není.

Druhý bratr Alšův *Jan* měl Jeřice (r. 1408 náležely otci Alšovi), r. 1414, 19. července jsa ve službách polských, odpověděl rádu Německému,¹¹⁾ potom však, právě naopak bratru svému stál v l. 1419—24 na straně královské (6. list. 1419 odpověděl Pražanům) a se tedy zdržoval v jižních Čechách u Oldřicha z Rožemberka.¹²⁾

¹⁾ Rubín von Reyssenburg in Kurzyn. Výpis Sedláčkův z arch. královeckého.

²⁾ Desky dvor. XV., 18. — Arch. č. I. 487. — Hrady II. 230.

³⁾ Des. dv. VI., 32. — ⁴⁾ Arch. čes. VI. 409.

⁵⁾ Pozůst. desk II. 311. — Sedláček, Hr. II., 230.

⁶⁾ Pozůst. desk II. 304.

⁷⁾ Des. dvor. XXV. f. 39. — Archiv č. I. 569.

⁸⁾ Tamže V. 362., VI. 32.

⁹⁾ Tasso et Alsono de Wressow. Pozůst. desk I. 91.

¹⁰⁾ Arch. č. IV. 376. —

¹¹⁾ Výpis Sedláčkův z archivu královeckého — Goll, Čechy a Prusy, str. 133.

¹²⁾ Arch. čes. II. 58, III. 246, IV. 375, výpisy 1432—34 z arch. Třeboň. u Sedláčka.

Syny měl tuším dva, *Sezemu a Jana*, jímž oběma se po té říkalo *Lapky*.

Sezema z Rýzmburka byl r. 1448 v tažení s Jiřím Poděbradským¹⁾, (r. 1452 sloužil v Rakousích), koupil r. 1460 od strýce Alše Krčín²⁾ jenže r. 1465 prodal zboží to Janu z Vrabí na 2 léta³⁾, r. 1470 nazpět Alšovi⁴⁾ z Vřešťova, a r. 1477 zbytek svých práv bratrů Janovi, svatému Vaňkovi z Černína a sestřenci Mladotovi z Hněvčevsi; potom r. 1480 odkázal všecko Mik. Lickovi z Rýzmburka na Boruhrádku, Alšovi Vřešťovskému odtudž, a Janovi Černínovi z Černína na Lomnici téhož erbu; Aleš získav pak díly obou druhých, r. 1482 prodal Krčín podruhé a na dobro.⁵⁾

Jan Lapka, bratr Sezemův r. 1453 spolu s ním odpověděl knížatům saským,⁶⁾ r. 1462 koupil od Alše Vřešťov, ale zase brzo byl nucen prodati. Jiného zatím o něm nevíme.

K této větví připojujeme *Jaroslava z Rýzmburka a Bukoviny* (u Skalice), jenž r. 1418, 30. dubna svědčí na listu Lévy z Pecky⁷⁾ a *Alše z R. a Bukoviny*, svědka na listech Jana Městeckého z Opočna r. 1431,⁸⁾ ale poměr jich ke druhým není znám. — Časově sem nalezi i *Bernart z Jestřibce* (1415), praotec Jestřibských z Rýzmburka, jež rovněž neuví možná zařaditi.

Třeba se však vrátiti k druhému synu prvního Alše z Rýzmburka, totiž k *Newlasovi*, jež pokládám za značně mladšího.

Poprvé se připomíná jako *N. ze Skalice* 11. srpna 1363, přejímaje ves Pertoltice od Alberta ze Zálezel⁹⁾. Potom slouží knížeti Bolkovi Svidnickému a r. 1367, prodává mu Pertoltice,¹⁰⁾ ač ještě r. 1372 zde provozuje právo podací; slove 29. května 1364 Nevlašem ze Spyty (ves u Skalice), pánum na Rýzmburce.¹¹⁾ Před tím r. 1371, 10. srp. svědčí se svým synem v listině Načka ze Skalice.¹²⁾ R. 1374, asi před smrtí, činí dobrodiní kostelu v Zálezlích, dávaje

¹⁾ Arch. čes. VII. 321, arch. třeboň. (výpis Sedláčkův).

²⁾ Viz 6, str. 70.

³⁾ Arch. čes. III. 573 = Desky dvor. V. 200.

⁴⁾ Viz 7, str. 70.

⁵⁾ Sedláček, Hrady II. 158, 159. — Des. dvór. V. 362.

⁶⁾ Výpis Sedláčkův z archivu drážďanského. —

⁷⁾ Archiv čes. XV., str. 175.

⁸⁾ Arch. č. I. 503, III. 503; Pozůst. desk II. 272; Des. dvor. XXI., 2.

⁹⁾ Neblas dictus de Scalicz, Ludewig VI. 396 č. XIII.

¹⁰⁾ Viz str. 64. — Ludewig VI. 391, Nebulas de Scalic.

¹¹⁾ Kn. konf. I. b. 64. na pod. Newlassii de Spyca, domini in Rysmburg. Kn. konf. II. 76, 1372, 4. června, na podání Newhlassonis de Rysemburg. Kostel však omylem zapsán Albertiuilla; Alběřice byly pod patronátem špitálu zde-razského.

¹²⁾ Výpis Sedláčkův z arch. vratislav. Nebulas vnd synen son Bladax.

mu ves Posadov a 2 lány ve Výrově (zašlá ves v sousedství).¹⁾ Jest-li pánum na Rýzmburce, není asi pochyby, že je z potomstva Albrechtova a tedy patrně bratr Tasův, v jehož sousedství třebešovském drží Spytu; arci není vyloučeno, že jest větve jiné a Rýzmburk nezdědil, nýbrž koupil.

V onom listě z 10. srp. 1371 je N. zapsán se synem »Nebulas vnd synem son Bladax«. Tuto zkomoleninu lze vyložití na *Mladotu*. Tím jest prokázán za Nevlasova syna Mladota ze Stračova (ze Strakotína) a z Ryzmburka, jenž jest r. 1358 spolu s Peškem odtudž patronem ve Smříčně,²⁾ r. 1361—71 v Stračově, r. 1380 sám na Hořičkách.³⁾ Jenže před ním je pánum na Hořičkách Rubín z Rýzmburka, jenž i ve Stračově má dědiny, takže tím dospíváme k trojici synů Nevlasových, Rubínovi, snad nejstaršímu, Mladotovi, Peškovi.

Rubín se na Hořičkách zakoupil odjinud (před tím náležely Litoborským z Chlumu), ač není pochybnosti, podíváme-li se na mapu, jak hořičské vládyctví je otočeno državou Třmene dokola, že již původně jim náležely a na čas odprodány. R. 1376 je Rubín zde patronem⁴⁾; r. 1380 však ustupuje a drží Třebňouševes, maje vedle tohoto statku i dědiny v Jeřicích, Černoutkách, Dobré Vodě, Stračově, Nové Vsi, Březovici, jež potom r. 1395 prodal⁵⁾. Téhož roku zemřel, nemaje dědiců nedílných a tu se hlásili o dědictví *Tas* a *Buzek*, snad synové jednoho z jeho bratří, ale odumrt si od krále vyprosili *Petr Rašín* a *Anežka z Rýzmburka*, děti *Tasovy* z Lomnice.⁶⁾

Mladota r. 1380 je sám patronem na Hořičkách,⁷⁾ r. 1387, 17. června svědčí na listu Půtově z Častolovic⁸⁾, a potom se již neuvádí. — Jeho syn (poněvadž po něm následuje na Hořičkách, Strakotíně a Rýzmburce) jest *Beneš*⁹⁾.

¹⁾ Kn. erekč. I. 97. Newhlasius de Skalicz.

²⁾ ³⁾ Kn. konf. I. 143 Mladote et Pessiconis de Strakotin alias de Ryseburg (tamže II. 60 1371, 13. říj.); 1361, 2. led. v Strakotíně: Mladote militis de Strakotín (se Závišem z Třebňouševesi). — Ve Smříčné spolu s domácími zemany: 1358, 21. list. de consensu Mladotha et Pesconis de Straczew a Jana Šonovce ze Smříčné (Kn. konf. I. 73). —

⁴⁾ »Rubini de Horiczka«, patrona v Hořičkách 1376, 3. bř. (Kn. konf. III., IV. 49).

⁵⁾ Desky dvor. XIV. fol. 2. — Sedláček Hr. V. 139.

⁶⁾ Tamže.

⁷⁾ Kn. konf. III., IV. 135; 1380, 27. srp. na podání dom. Mladote de Rissenburg.

⁸⁾ Výpis Sedláčkův z archivu vratislavského.

⁹⁾ Kn. konf. VI. G 8, Beneš de Ryssenburg podává 1405, 17. list. Petraš, řeč. Nevelasa, mnicha z Břevnova, do Hořiček, r. 1414, 5. pros. po jeho smrti Jana (ib. VII. E 2). Tento Nevlas je nepochybně též člen rodu Ryzmburského, jenže nelze zjistit čí. —

R. 1400, 3. list. spolu s Benešem Krčínským a Janem Homolí z Petrovic Beneš činí dlužní zápis v 200 k. Anně z Meziříčí. Před tím téhož roku prodal 1. října — v přítomnosti téhož Jana Homole a Licka z Chudenic — plebánu na Hořičkách luka chlístovská s lesem a kusem potoka za plat 18 k.¹⁾ R. 1415, 4. října odstoupil v jisté sumě některé platy ze statku Rýzmburského minoritům hradec-kým²⁾. Manželku měl Annu, ale ostávaje bez potomstva, vešel ve spolek se strýcem Alšem Vřeštovským, i zapsal 250 kop věna panina 25. ledna 1417 na tvrzi Rýzberce, dvoře tudíž, a městečku Žernoví, čemuž Aleš r. 1418 dal svolení.³⁾ Nejspíš tohoto roku se rozžehnal i Beneš se světem. Vdova po něm seděla na hradě ještě mnoho let a zemřela až r. 1456; tehdy Beneš z Rýzmburka marně se hlásil o odúmrť.⁴⁾.

Za syny Peškovy pokládám ony *Tasa* a *Buzka*, ač jediným pojítkem jest jejich hlášení se k právům po Rubínovi.

Možno však předpokládati ještě čtvrtého syna Nevlasova, totiž *Tasa z Rýzmburka*, jenž r. 1362—72 jest podacím pánem na Teplici⁵⁾ a r. 1374 svědčí na listině Nevlasové⁶⁾. Snad si potom zhostiv se tohoto statku zakoupil Lomnici a Hrdoňovice, po nichž se píše r. 1376 a 1377.⁷⁾ Jeho syn je tuším onen *Petr Rašín*, jenž se sestrou *Anežkou* dostali podíl po Rubínovi Třebňouševském, praotec rodiny Rašínů z Rýzmburka.⁸⁾

Za druhého syna (ač není žádného průkazu) tohoto Tasa bylo by lze pokládati *Jaroše* z R. R. 1361 a 1364 svědčí na listu Mutiny z Dobrušky,⁹⁾ r. 1399, 11. února, r. 1400, 7. čce na listině svídnické,¹⁰⁾ r. 1403 je podílníkem železných hor u Žibřidova ve Svidnickém knížectví na klášterství Lubušském.¹¹⁾ R. 1404, 8. říj. jsa seděním na Opočné (zašlém) u Brandýsa nad Labem, dal plat oltářům P. Marie a N. Trojice v kostele sv. Kosmy a Damiana ve Staré Boleslaví. Snad byl patronem i v sousedním Hlavně.¹²⁾ R.

¹⁾ Kn. erekční V., 528. »Benessii de Ryssenburg, Benessii de Strakotín dict. de Ryssemburg«.

²⁾ Kn. erekční. Výpis Sedláčkův 274 b.

³⁾ Pozůstatky desk II. 133 (= D D 21, 170) Benessius de Ryssenburg — Alssoo de Wrzesstiova.

⁴⁾ Des. dvorské XV. f 18, XVI. f. 29. — Arch. čes. III. 487.

⁵⁾ Kn. konf. I.b 190: 1362, 13. pros. pres. Tassonis de Reyssmburg militis, II. 84: 1371, 2c. pros., pres. Stassonis de Witmansdorf.

⁶⁾ Kn. erekč. I. 98, Tasso de Risenberg.

⁷⁾ Hrady V. 224.

⁸⁾ Viz pozn. 6, str. 72. Identifikaci provedl již Sedláček.

⁹⁾ Kn. erekč. I. 31. Jarosius dictus de Rysymburg; tamže 61: Jarossius de Wysburg (!).

¹⁰⁾ Výpis Sedláčkův z archivu vratislavského.

¹¹⁾ Codex Přemyslaeus fol. 79.

¹²⁾ Kn. erekč. IX. F 10.

1405, 15. června s chotí *Anežkou* kupuje plat v Opočně.¹⁾ R. 1416, 23. září byl ve Slezsku rozsudím v jakémisi sporu²⁾ a † asi r. 1417, nemaje dědiců krom manželky, jejíž práva hájil na soudě dvorském Václav ze Studeného.³⁾

Za pozdního potomka této větve aspoň po jméni lze mítí *Jana Nevlasa z Rýzmburka*, jenž r. 1466 získal od krále vesnice před tím kláštera Hradiště nad Jizerou, Olšinu, Proseč, Stražiště, Vápno, Dol. Mohelnici,¹²⁸⁾ ale naprosto nevíme, kam ho přiděliti.

Rozrod Rýzmburských by tedy byl tento:

Albert 1260—1319.

? Tas z Březovice na Třebešově 1348 — 1350		Nevlas ze Skalice, ze Spyty na Ryzmburce 1361 — 74	
Rubín na Vřešťově ↓ Lucharta † před 1360	Beneš z Březovice 1362	? Pešík na Hořičkách na Stračově na Smříčně na Zálezlech, Smříčně, Stračově Teplici potomci z Kratonoh, Třebiňouševo Rýzmburce, 1356 1362-72, Petrovic, Radostova, 1376—95 Hořičkách Lomnice Robús etc. 1356—87 1377	
Aleš st. 1340 — 70	Aleš ml. na Vřešťově 1370 — 1402	Beneš na Křině 1370—1411	Beneš na ? Tas ? Buzek ? Petr ? Jarosl. Hořičkách 1395 1395 Rašín 1361 a Rýzmburce 1417 1395 až 1417 ↓ Anna 1456 ↓ Anežka
Aleš na Šelmberce na Vřeš- ↓ Eliška 1408 až 1442 až 1422	Aleš ? Tas tově ty 1406 až 1442 až 1422	? Jan na Jeříčich 1414	Rubín na Kuřině 1395 - 1417
?	Aleš st. 1448—84	Sezema	Jan Nevlas 1466
	Aleš ml.	Jan	
potomci potomci			

Konečně jednu haluz Rýzmburských nalézáme na Moravě, kdež drží manství biskupa olomouckého a v Opavsku. Ze Sedláčkova materiálu lze sestaviti rozrod její, ale nikoliv uvésti ve spojení s větví českou. Leda k Tasovi, bratru Buzkovu, což však naprosto nelze prokázati.

Podrobný rozrod její viz u Pilnáčka, Staromorav. rodové, str. 203, kdež však nutno opraviti přepsání, že rytířský rod z R. a panský z Oseka (u Duchcova) byl téhož erbu a původu.

¹⁾ Kn. erekč IX. F. 10

²⁾ Codex diplom. Silesiae VI. 35—36.

³⁾ Desky dvor. XV. fol. 66.

František Teply, archivář:

Účty hospodářské rodopisnou pomůckou.

Ve starých účtech hospodářských ukrývají se mnohé stručné záznamy dějepisné, hospodářské, umělecké, zvykové, pověrečné, kuchyňské, cizí i domácí a také rodopisné. Písář zapisuje zejména při vydání z obročince dávky pro koně a jiné potahy návštěv na zámku, kuchyňský písář zákupy vína i delikates pro cizí panstvo a purkrabí dosti značné vydání na hosty JMti páne po hostincích, když takový host pro množství jiných na hradě buď pozván bytí nemohl anebo přjev pozdě v noci bránu hradní zavřenu našel a tak na útraty JMti se ubytoval v kterékoliv krčmě hradecké. Často ráno odjel, mnohý ani neuznává za slušno oznámiti, že na útraty hradního pána se svou družinou »na hostěni u Partla neboližto u Černého orla« bohatě večeřel a spal. To se dověděli na hradě, až Partl poslal důchodnímu písáři »hostinskou škartku«. Na té potom mrzutý důchodní připisoval mnohou peprnou poznámkou, že ten uherský Lojoš — správně Hoyos — na páne peníz čistě v hospodě uhersky žral a pil. Jindy čteme o p. Bejšovci, kterýž pro úroky o masopustě přijel a dlouho pohostinství p. Adama z Hradce využitkovával, takovou štiplavou adnotaci na poukázce. Adámku (písář důchodní) zaplat, at dálé po městě nekrálkuje... o p. Kořenském r. 1572, že je nevejpravný... a jiný jemu podobný, že je obžera obžírná a pikhart... a j. v. Účty se tudíž hemží jmény šlechty cizí i domácí, cizí někdy k nepřečtení, a tak můžeme sledovati celou řadu záznamů urozeného panstva, které zejména v letech 1550—1598 Hradcem projízdělo. Tyto zápisy považuji proto za důležité, poněvadž nejenom doplňují známé Tituláře stavů Českého království z r. 1556, 1567, 1572, 1589, Sedláčkovy zprávy o rodech českých v Hradech a zámcích, nýbrž jmenní též dosti často jinak nepovědomé sídlo takového urozeného návštěvníka Hradce nebo Hluboké.

Na ukázku vybírám nejmenší fascikl účtů Hlubockých, k nimž přvtěleny i Protivínské a vypisuji oznámená data z 1566 až 1598.

R. 1564 pan Petr Hájek — z Robčic — dostal na Hluboké splátku na dluh p. Jana Bohuchvala 1500 kop od písáře Jiříka Horta.

R. 1564 v den Šimona a Judy dáno poslu na Machovice k p. Jiříkovi Kunášovi 6 grošů.

Hrabě Šebestian z Gutenského dostal v Praze na summu hlavní zaplacenou 5300 kop od p. z Hradce.

Pavlovi Grimilaroví z Třebška zaplatil z poručení JMti páne dobré paměti písář Jiřík na Hluboké 4800 kop.

R. 1565 pan Jan Poněšický prodal 8 str. pšenice na pivovar hlubocký, týž měl dozor na voroplavbu v Purkarci.

R. 1567 příjem úroků svato-jirských od pana Jana Poněšického zadržalýho JMti pánu, co jest zadržel, to jest za 6 let, učiní 19 kop 27 gr. 3 denary.

R. 1568 p. Jan Poněšický mezi hajnými hlubockými — i kopa 4 gr. úroku mu odpuštěno — ze sbírky na poddaných, kteréž peníze hajní sháněli.

R. 1583 v sobotu po sv. Medardu Markyté Poněšický z Poněšic (pův. Poměšic) dodáno ostatní summy 100 kop.

R. 1565 pan Míchal Březský z Ploskovic mezi úředníky hlubockými.

Týž rok p. Ctibor Vrchotický z Loutkova při účtech na Hluboké.

Panu Chvalovi Řepickému z rozkazu nebožtíka pána JMti slavné paměti dano 14 str. žita.

Item p. Studenskému z rozkazu ut supra 6 str.

Ezdryáš ze Rzavého při účtech na Hluboké. Slouží: má 20 kop ročně; z knihy: Vydání služby.

R. 1566 JMti panu Zdeňkovi ze Sternberka JMt pán slavné paměti ráčil odpustit za plod 24 kop 40 gr.

Pan Zikmund Malovec — na Chvalkovicích — vyrazil sobě úroku sv. Jirského l. 1567 (tedy ku předu!), když za ryby platiti měl 9 kop.

Na Oujezdě pan Mikuláš Kořenský a na Nezdášově páni Kořenští se připomínají.

Týž rok ve čtvrtk a pátek po první neděli postní p. Vitha ze Stálce na návštěvě u p. Ezdryáše Vithy úředníka na Hluboké, — »dali mu ryby k jídlu.«

R. 1566 účty hlubocké připomínají pana Kavkuna na Cehnici — měl spor se sedlákem z Velkého Záblatí (neznámo oč).

P. Šebastianovi Chvalovi Řepickému ½ letní úrok z 500 kop (z 1500 kop!).

P. Mikuláši Řepickému ½ letní % z 1700 kop... 51 kop.

P. Apolonovi Bejšovci i kopu na outratu, pokudž pomáhal přihlídati k hospodářství na Hluboké.

R. 1567 poslu ku p. Slavkovskému do Slavkova — Lagau u Krumlova — s listem o peníze rybní, aby dal... 9 gr.

V Poněšicích ze statku kmetcího dluhuje p. Dobřanský úroku i kopu 4 groše.

Pan Studenský (Jan) z Dívčic prodal 10 str. pšenice do pivovára.

Týž rok v neděli provodní se připomíná v Neznášově Jindřich Kořenšký.

Její Milosti paní do Hradce odesláno štík na konec masopustu k tomu veselí 15 — velikých.

dto - později odesláno štík velkých 8 kop po 20 gr. kus učiní peněz 50 kop

dto » prostředních 2 kopy po 8 gr. . . 12 »

dto » malých štíčat 2 kopy po 4 gr. . . 8 »

Týž rok po sv. Kateřině ujímá Jan Zelenadar úřad hejtmana na Hradci — poznámka útrat hejtmana hlubockého.

R. 1568 v sobotu po vtělení Krista Pána poslu s listem ku panu Krištofovi Chrastskému na Malkov... 14 gr.

Pan Chrastský na Poříčí půjčuje panstvu peníze (jezdili tam přes Vodňany z Hluboké).

V účtech hlubockých se připomíná Sptyihnev Malovec — poslu s listy k němu se platilo 14 gr. — bydlí tedy daleko — ve Čkyních.

P. Čejka na Voseku, pan Bejšovec na Bejšově, pan Vojíř na Řimově, pan Kořenský v Němcicích, pan Švihovský na Dobři — tam chodí za nimi posel z Hluboké.

R. 1570 — sv. Jiří — pan Krištof Chrátský z Chrástu běže od písáče rybního na svůj dluh na Hluboké 400 kop.

R. 1571 — sv. Havel — pan Oldřich Hodějovský se účastní štvanic na Hluboké.

Pan Mirovský úředník poroučí mouku psům etc. — sám bere oves týdně na koně.

R. 1572 — pan Václav Čábel myslivec, pan Jestřibský přijeli na Hlubokou na posvícení k panu hejtmanovi a s nimi pan Mirovský, o němž jako vzácnost napsal písáč, že přijel na »klepríku«.

R. 1573 o masopustě — na p. purkrábi hradeckeho a p. Jestřibského starého koně, když na svadbu p. Jindřicha Bejšovce sem přijeli, ... 3 str. ovsy. — Na chňavský koně, když paní hejtmanovou do Budějovic na svadbu vezli ... 2 strychy, na Vondrovský herky, když paní Bejšovcovou starou a dceru pánem hejtmanovou do Hradce vezly... 1 str.

R. 1574 kolem Všech Svatých štvání na Hlubocku, návštěvou u pána na Hluboké byli: starý a mladý Jestřibský, p. Bohuslav Malovec, p. Růta, p. Mikuláš Kořenský, p. Hodějovský, p. Budovec, p. Jan z Waldstejna, p. Andres Fayfl, p. Chýnský, paní hrabinka Wogenka — měla více koní — dáno koňům ovsy... Z Protivína přijeli a z Hluboké jeli na Krumlov.

R. 1575 — Letnice — jel písáč s penězi ku panu Boublinskému na Dub a odtud k paní Ludmile Malovcové do Horažďovic.

Týž rok — Judica — na koně JMti panny Mandy z Hradce, když z Krumlova na Hlubokou poslati je ráčila... 3 strchy ovsy.

Panu Petrovi Čejkovi z poručení JMti páně dáno žita 5 str.

R. 1579 Picka utratil, když JMti paní Evě hrabince Zrinyi úrok — z Hluboké nesl na Krumlov... 15 gr.

R. 1580 panu Zaleskému z Elčovic na Bzí posláno 110 kop — úroků.

Posel k panu Šicovi na Suchou od cesty 2 gr.

R. 1581 k panu Vojířovi do Dubného poslu 5 gr. 3 d.

Bohuslav Bejšovec na Všemyslicích má jakási jitra v hájemství velickém u Hluboké.

R. 1583 dáno když JMT pán Adam z Hradce — na Hluboké býti ráčil a svatba pana Litvína z Todněbula... 8 věrtele piva.

R. 1584 pan Vaněk Malovec na Chvalkovicích se uvádí v účtech hlubockých N. Malovec na Čkyni.

R. 1585 pan Voldřich Želízko dlužen za pivo na Hlubokou 1 kopu 36 gr.

Roku téhož pan Vilím Čejkovský — ve Skalách — dlužen za 36 věrtele piva 72 kop, za prkna — 10 kusů — 40 gr.

Pan Jeronym Hozlaur z Protivína dlužen za 2 kopy votepí slámy do Hluboké 2 kopy 50 gr.

Pan Baltazar Hostišovský dlužen za pivo summa 11 kop 35 gr.
též jeho manželka » » » I »

R. 1588 paní Marjaně Zelenarové úroku svatojirského — a úroku svatojanského — a robota svatojanská scházeti má též, to jest 1 kopa 57 gr.

Pan Albrecht Šic — na Suché — kupuje na úradě Chlumeckém — u Hluboké — od pána z Hradce za 5 kop dříví.

Pan Prokop Čábelický posílá na Hlubokou JMti p. z Hradce lososy..

R. 1589 — Petr v okováčích — když JMti pán Petr z Rožemberka — přes noc — s jinýma hostmi na zámku běti ráčil, vydáno pekaři na chlív 1 str. žita, ovsy 40 koním 6 džberů a $\frac{1}{4}$.

R. 1588 — sv. Otmar — ... když JMti paní hrabinka z Serinu zde býti ráčila, dáno koním ovsy 2 džbery.

R. 1591 — Oculi — JMt p. Petr z Rožmberka... 22 jízdných a kočických koní... 6 džberů ovsy.

R. 1590 — 3 Dlouhoveskému Janovi na Zavlekově (= Zamlekov) platí úroky z Hluboké.

R. 1590 — 4 Malovci Ezechielu na Čkyni platí úroky z Hluboké.

R. 1590 při příjezdu p. Petra z Rožmberka a p. Hynka z Waldstejna na Hlubokou stráveno kaprů i džber.

R. 1592 po sv. Matouši pan Hanuš Oudražský s panem Štěpánem Vamberkým navštívili Hlubokou.

R. 1593 do Purkarce p. Bejšovcově prodáno ze Chňavy 300 cihel zdících.

Týž rok Janovi Koczovi na Vohrazenice platí úroky z Hluboké.

” ” při příjezdu JMti Aleny Berkové na Protivín se paní nevěstou pana Jaroslava z Kolovrat vydáno na potřeby ovsy 5 str. 2 a ½ č.

R. 1594 Václav Netolický, kupec z Českých Budějovic (prodává koření) přichází často v účtech Hlubockých. Účty psal česky.

R. 1595 na Brandlíně Jiříka Wolbrama ze Štěkně připomínají účty hlubocké.

Týž rok Častolář z Dlouhé vsi na Chlumu reviduje účty hlubocké — 1590 úředníkem v Hluboké.

Týž rok poslu ku p. Janovi Oudražskému na Oudraž o dluh za ryby dáno... 4 gr. — hned na to: p. Hanuš Oudražské dlužen 8 kop 24 gr.

Posla od pana Kheffenhülera — Khevenhüller — kázala JMt paní stravovati atd.... 11 kop 25 gr. 5 d.

Týž rok při neděli Devítínek — Zachariáš Kába z Rybnan při počtech písáre protivínského Štočka v Praze v domě pánu z Hradce.

R. 1596 panu Bohuslavu Malovci spraveno úroku sv. Jirskeho 1360 kop.

Týž rok panu Jeronýmovi Hozlaurovi — na Hněvkovicích — r. 1584 si tady staví zámek — úroku svatojirského 150 kop.

Týž rok při sv. Stanislavu poslu k p. Adamovi Kunášovi na Machovice o peníze... 2 gr.

Na husy, které se panu Prusákovi — viz Fronk Novský — k jeho veselí krmily, dáno ovsy 2 džbery.

Jan Malovec na Kamenici dostal i zvíře od JMti pána.

R. 1597 poslu k panu Jiříkovi Wolbramovi o peníze na Brandlín.. 12 gr. 5 d.

Týž rok kolem sv. Brigidy panu Štěfánovi z Denína hejtmanu od ouřadu purkrabského k veselí jeho dáno i zvíře, 2 zajíce, džber ryb...

JMti pánu z Rožmberka prodáno 400 kop plodu.

Pan Vitha, purkrabě libějický, koupil si při lově Bestrve 2 džbery kaprů, kdežto pan Adam Kroupa odtudž 12 džberů.

R. 1598 při sv. Havlu p. Šebestianu Bejšovcově k veselí dáno i zvíře. dto poslu, který vostřížka od pana Diviše Bejšovce JMti pánu přinesl, 10 grošů 2 denary.

Poslu k Jeronýmu Hozlaurovi na Hněvkovicích od 2 mil 5 gr. 1 d.

Dto při sv. Medardu na paštiky pro JMt p. Petra z Rožmberka dáno žita na mouku 2 a ½ čtvrtce.

Dto při sv. Havle panu Vrchotickému Burianovi na Vřesnou z pořučení JMti pánu odesláno i zvíře.

Dto při neděli Reminiscere — od p. Bohuslava Malovce přijato peněz k doložený — ukázaný, zjištěný — summě 600 kop.

R. 1599 v sobotu po Početí Panny Marie při počtech písáre protivinského Tomáše v Hradci vedle p. Častolára Dlouhoveského a na Chlumu dohlížel též pan Václav Lipovský z Lipovice a na Řečici Čelaudové u Telče.

R. 1583 poslu z Prachatic od Vondřeje Bechyňského k JMti pánu dánou 10 gr. 2 denary.

R. 1596 panu Remloví — z Budějic — spraveno úroku 90 kop.

R. 1598 Třebotovice náležely panu Šeflingaroví a jeho paní.

Dto den Povýšení sv. Kříže outraty p. Hendrycha Pernockého a Lorence Svobody když vesnice p. z Rožmberka vykazovali u Lišova dánou 55 gr. 4 d.

Kromě těchto zpráv nalezneme v účtech ještě některé zajímavé zprávy z okolí hlubockého. Tak na příklad o další kolonisaci kraje ještě r. 1588:

R. 1588 Málkoví z Chotejčan dánou od planění novejch jiter v pašekách — k — Kolnýmu od toho oukolem... 5 kop.

Dále o řemeslnících, zejména z Budějovic, z nichž mnohý stal se předkem šlechtické rodiny. Až ze Strakonic pracuje r. 1598 Václav Vlach pokrývač na Hluboké a ve Chňavě. JMt pán podporuje stavby při farách, jako:

R. 1564 do Ševětína na kostnici tři kmeny na šindel, učiní za to 21 gr.

R. 1588 — Zaháj-skejmi pohořelejmi JMt pán za 3 a ½ tisice cihel, též hajnému — ibidem? — za 6 str. vápna odpustiti ráčil t. j. 6 kop 15 gr. 5 d.

Dozvím se, jak přechází mlýn na Vltavě z ruky panské do ruky cizí:

R. 1596 po sv. Urbanu v sobotu když Buzka z Ježmice — mlýn — smlouvali dánou pro ty pány, kteří zde byli, ovsia 2 čtvrtce.

Jak sedláček platí nedoplatky ouročních peněz: od Marka z Pištína přijal sem platu 33 gr. — že již r. 1594 existovalo na Vltavě mejo — r. 1594 z Purkarce od Pešty hajného přijal sem mejo z Purkarce i podbřezní... 1 kopu 30 gr.

Konečně nejjejmavější zpráva je o papírně a papírníku: r. 1581 do Budějovic dánou za rys papíru 2 kopy. —

R. 1596 za dva rysy papíru do Krumlova dánou po 1 kopě = 2 kopy.

R. 1598 — Krumlov, papírna — Kašpar Pergar prodával na Hlubokou v ta léta papír 1 rys po 1 kopě.

V účtech také shledáme, že veliké rytířské slavnosti ku dni sv. Dionisia^{*)}, sv. Jiří na velikých hradech u mocných pánu ještě v konci XVI. století se vykonávaly s velikou nádherou. V ty dny přijížděvali všichni páni sousedi ze řad šlechty na Hradec se svými syny a paními. Dámy sdružily se kolem hradní paní, rytíři kolem vlaďare hradeckého, jenž dle všeho měl právo od krále propuštěn, aby přijímal syny svých sousedů zejména však svých rytířských služebníků rodu z Hradce po vykonané tříleté službě u některého osvědčeného rytíře »za panošky«. Takový musel při slavné mši svaté v hradním kostele sv. Ducha na Hradci na evangelium přísahati u oltáře, že bude zachovávat věrně řád rytířský t. j. sloužiti Bohu, králi, vlasti a všem jeho rytířské služby potřebným bez nároků na jakoukoli odplatu, kromě odplaty Boží. Po mši svaté zapsán novotný rytířek v knihu panoší, měl obětovat rytířskou svící, práce obyčejně ozdobné a nákladné se svým přirozeným erbem. Tato svíce zůstávala na Hradci a když panošák prosloužil u některého pasovaného rytíře delší řadu let a bojování zejména »proti krvežíznivému Machometánu v zemi Uherské«, kamž tehdy obyčejně rytíři výpravy v císařském vojsku podnikali, a od císaře nebo jeho vojevůdců na rytíře pasován byl, po navrácení do rodné země měl za povinnost u své svíce v Hradci na den sv. Diviše nebo sv. Jiří se ukázati a předepsanou pobožnost rytířskou vykonati. Kolik takových rytířských svící v kostele se nalézalo vypráví účty hlubocké r. 1568 ten týden před

^{*)} V J. Hradci měli kapli titulu sv. Diviše.

sv. Divišem: »Dáno pacholkom, když svíce rytiřský a škatule do Hradce vezli, zpropitné 6 gr. Těch škatulí bylo před tím koupeno v Budějovicích 302 po 8 denarech a summa za ně učinila 5 kop 24 gr. Dle toho, počítáme-li některou škatuli za rezervní, svítilo v kostele hradním o rytiřském svátku na 250 rytiřských svící a u nich stál tolikéž urozených majitelů svící. Rozumíme tedy steskům paní Anny z R o ž m b e r k a na Hradci k synu 'Adamovi, že by jejich »chrám Páně sv. Ducha větším běti měl«.

Kromě této slávy vidival Hradec ještě jinou obyčejně kolem svátku sv. Máří Magdalenské, a to každoročně, zejména hrozila-li nějaká válka. Synové rytiřů přijížděvali »se cvičiti v turmach jízdeckých na hradeckém tumplace při hamrnickém lesku a stříleti pěšky nebo jízdecky ku ptáku«. Účty hlušické r. 1595 v pondělí před sv. Máří prozrazují, že pán poslal posla s listy k svobodným stavu rytiřského o střelbu a témuž kromě zapůjčení koníka poseláčka poručil vyplatiti 10 gr. 2 denary.

Jan Lintner:

Želivští služebníci za opata Siarda Falkona 1661 — 1677.

Klášter želivský byl sice r. 1622 císařem Ferdinandem II. restaurován, avšak správu jeho vedli až do r. 1660 praemonstrati strahovští. Teprve r. 1661 po strahovském Viktorovi *Rösslerovi*, který spravoval Želiv od r. 1653—1660, zvolili si želivští kanovníci prvního opata ze svého středu Siarda Falkona. Siard *Falko* ujal se vlády se vší energií a zejména na panství klášterním obnovil pořádek. Z jeho doby zachovala se kniha nadepsaná: »Práva a artikulové na panství vysoce důstojného Pána, pana Siarda Falcona, opatha kláštera Želivského, nimiž se lidé poddaní na témž panství pod uvarováním hněvu a nemilosti též pokut obsažených řídit a spravovati mají obnovená a vydaná letha Panie 1663«, z jejíhož obsahu možno si udělati přehled tehdejšího služebnictva kláštera želivského, jak jej zde podávám.

Předními úředníky byli hejtman a purkrabí. V době opata Siarda hejtmanem byl slovutný muž *Martin Branický*.

Podle instrukcí z r. 1663 o 26 článcích bylo v hlavních rysech jeho povinností: Celé panství pilně spravovati; nepravosti a všeliké neřádstvo na panství přetrvávat; sám od sebe žádné pokuty neukládati; kontribuce na místě rychtářů v kanceláři má hejtman s písárem kontribučním v přítomnosti rychtářů, konšelův a starších s raddou jejich dělati, na jednoho každého dle spravedlnosti ukládati, kdyby pak rychtář neb konšel toho se dopustil, že by vůli Pána svého změnil aneb někomu nějaké větší kontribuci uložil, hejtman vědomě to zatajil, na svědomí svém to téžce ponese a pokudž by se to vyjevilo, obojí strana pokuty očekávat bude; rozepře, různice, hádky mezi poddanými vzniklé má dle svého dobrého zdání i spravedlnosti rozsuzovati; poněvadž drahý čas hranice se neobjížděly a mezníky se nevysazovaly, má hejtman s pojednáním o to se přičiniti a rozepře mezi sousedy rovnati; roboty od purkrabího vyměšené přehlížeti; poddaných k vlastní své

potřebě k robotám nižádným způsobem nemá potahovati, poddaných dobrých a volných má milovati, jich chrániti, jim napomáhati, nedbanlivých, lenivých, tvrdošíjných napomínat, napravovati a trestati; zápis na nějaký grunt na kanceláři bez vůle Pána dělati nemá, jestližeby se ale nějaký grunt zapsati měl, zápis takový u přítomnosti pana Patera Provisora do gruntovních knih státi se má; zemřelých inventarium též má vyzdvihnouti, tak aby dle gruntovních knih se poznalo, co iure revolutionis Pánu jest přiumřelo a zvláště též na sirotky aby se pamatovalo; aby se řemeslnici na panství usazovali, grunty pusté se vyzdvihovaly o to se starati povinen bude. — Služby měl hejtman na peňzách ročně 60 kop, z každé várky i pražské vědro dobrého piva a na místě obilního a kuchyňského deputátu měl k užívání pod 4 strchy pole při klášterském pustém dvoře »k Viticům jdouce«. Kromě toho z každé pokuty, která nešla ke kostelu aneb kterou by sobě z jistých přičin vrchnost nereservírovala, polovici má míti, též polovici od výhostu. Na panství se mu má též vydržovati jeden kůň a když v panské potřebě mimo panství na delší cestu musíjeti, na jeho osobu a koně pasíruje se denně 45 grosů. Stůl se mu povoluje s Pánem, kdyby však Pán v Tafelstubě nestolil aneb kdyby zde vyššího panstva bylo, on hejtman s ostatními officiry na kanceláři stál svůj ordinární míti má.

Purkrabím želivským býval obyčejně některý soused senožatský. Tak r. 1671 13. dubna přijat jest za purkrabího *Tomáš Podhradský*, soused a primas v Senožatech.

Služby roční měl 30 kop, z každé várky i vědro piva a o pokutu »z purkrabských případností« měl se dělit s hofmistrem. Za to měl vrchnosti věrně sloužiti, vážný a příkladný život vésti, všelikého opilství zvláště kořalky a schůzek po hospodách, jenž duši často zabijí a povinnost panského officíra velmi zlehčují a do škody nemalé přivádějí, se co nejpilněji vzdalovati; Robot žádných bez hejtmana a hofmistra, a to u přítomnosti pana Patera Provisora, nařizovati nemá. Na lesy, louky, potoky, rybníky a řeky má dobrý pozor dáti, aby se cesty a lávky spravovaly o to se starati, aby poddaní při každé vesniči pazderny spravili a Boží muky nejméně dvě vyzdvihli k tomu je má přidržeti. Aby poddaní své stavení vyzdvihovali, spravovali, střechy přikrývali, komínky vymetalí, len ve světnících za kamny nesušili za těžké zodpovídání má. Též má dbáti, aby poddaní svá pole a dědiny vyzdvihovali, jich žádnemu jinému neprojednávali, obilí jinam neprodávali, z panství sem a tam se nepotulovali, cizích lidí, nevěstek poběhlých a podezřelých nepřechovávali; aby poddaní mimo mlýny panské nemleli a aby se sůl a pálený odjinud nebral. Kdyby kdo myto projel, má jej obstaviti a hejtmanu předvěsti a na to hlavně v Senožatém (v Senožatech) má pozor míti. Konečně poněvadž jest musikus, má také v kostele při slavnějších figurálních mších vypomáhati.

Nejvyšším osobním služebníkem opatovým byl hofmistr. R. 1671 6. dubna byl přijat za hofmistra *Fridrich Svenda* z Jindř. Hradce.

Všechny služebníky, jež »officiry neslují«, měl pod svou správou a commendou. Měl dohlížeti, jaká jídla se pro pána strojí, zdalíž chasa panská ráno a večer na modlitbu chodí; nejméně ve dvou nedělích měl všechny dvory objeti, do zahrad, pivovaru, bečvárny, pekárny, truhlárny, krejčovny nahlédnouti a Pana Praetata informovati. Když Pán pontifikální obřady slouží, jej ze sandalů svláčeti, v strojení pomáhati a vodu na ruce nalévat. Poněvadž pak jest předním, životním služebníkem, má mu být náležitý respekt jako hejtmanovi zachován a všude po hejtmanovi má míti místo. Služby měl 40 kop, stůl po Pánu a ke každému stolu i pyntu piva; mimo tento »ordinární trunk« propouští se mu z každé druhé várky i vědro.

Práce kancelářské obstarával písář *Jan Rychetský*; služby měl 40 kop a místo deputátu z každé druhé várky vědro pivo.

Služebníci při konventě: Za vrátného přijat r. 1663 *Václav Brouček*.

Zádných přespolních lidí bez vůle pana Praelata do kláštera nemá pouštěti, ráno a večer, když J. M. Pán u stolu býti ráčí, vždy dobré aby dvěře měl zavřeny a klíče nahoru časné dodával a aby ponocní v noci bedliví byli, dobré troubili a zpívali, bedlivý pozor měl. Za čež měl služby ročně 8 kop a týdně 2 pecny chleba.

Komorníkem byl *Michael Strobl*, jenž r. 1667 měl služby 40 kop a 1 pár bot. Později r. 1698 přibráni byli za lokaje dva mládenci *Matěj Růžička* a *Pavel Skrába*. Hrubší práce vykonával holomek klášterní *Jiří Melichar*, za roční odměnu 9 kop a pár bot.

R. 1664 8. června projednán byl za stolníka (tafelknechta), klášterního krejčího a sklepnička *Krištof Kraus* za roční službu 12 kop, jedny šaty livrejové a 2 strychy žita.

R. 1671 sepsána jest cedule pro kuchaře *Matouše Vystrkovského* a *Václava Fejfaru* (tento připomíná se r. 1663 jako kuchtík).

Měli panu praelatu a celému konventu jídla všechna a pokrmy šmačně a čistotně strojiti a, aby »téhož šmaku svého nepotratili, pod skutečným trestáním tabáku kouřicího v kuchyni užívání aby se hleděli varovati«. Každému dáno ročně 12 kop, 2 páry střevíců černých, po 4 loktech sukna, týdně 2 pecny chleba a každý den po 1 pyntě dobrého piva.

K ruce jím přibrán *Tomáš Skrába*, snad bratr lokaje Pavla; poněvadž »se má J. M. tři leta odsluhovat« nedá se mu na penězích nic, týdně 2 pecny, livrej a denně 1/2 pynty piva.

Pekařem při klášteře až do r. 1671 byl *Marcus Lukáš, rodilý z Chomutova*; jeho pomocníkem byl *Martin Polesný*. Po něm přijat *Matěj Honsů*; služby měl 8 kop, 4 lokte sukna, týdně 2 pecny chleba, 2 páry černých střevíců a denně 1 pyntu patok; když však chléb pekl, 1 pyntu piva dobrého.

Za zahradníka po *Janu Kvapilovi* byl přijat r. 1671 *Jan Einkhommer*; služby měl 8 kop, též může si krávu při chalupě pro otce a sestru chovati, 4 lokte sukna, 2 páry střevíců, týdně 2 pecny chleba a tolikéž pro otce, denně 1 pyntu patok a z každé várky pro sebe a pro otce i čtvrti řediny.

R. 1667 1. ledna učiněna smlouva služební s *Jiříkem Weliřem*, sousedem a lazebníkem z města Pelhřimova.

Jeho povinností bylo každý měsíc jedenkráte, a to čtyři neb pět dní dříve, nežli měsíc dojde, »k mé a konventu mého aneb duchovních, i také kdyby čeho mládež ve škole potřebovala, jakož i před většími vejročními svátky, totižto Hody vánočními, velikonočními, svatodušními, svátkem sv. Norberta, sem do kláštera přicházeti, jak pucováním, tak všeňjakým pouštěním a hojením dle jednoho každého potřeby ochotně posloužiti«. Začež se mu dá ročně 14 kop, 4 žejdlíky másla, 30 liber sýra a když přijde, má míti stůl s officíry.

R. 1671 byl však již lazebník věkem sešlý, takže již všeho sám zastati nemohl a proto mu k ruce dán Pavel Krbec, a Welíř měl mu polovici služby pustiti.

Komíny na konventě i jinde měl vždy v 6 nedělích vymetati mistr kominický Jakub Martínek z Jindř. Hradce; za čež platilo se mu 12 kop a 30 liber sýra, když do kláštera přijde má býti pořádně stravou vybaven.

Za varhaníka a preceptora při starobylé škole klášterní přijat 1667 15. června Matěj Vojtěch Reček.

»Má pilně a časně každý den, když toho potřeba ukazovati bude, choditi do kostela, při mši, nešpořích a jítrní to, co jemu Pater Inspector nebo Magister chorii předloží, hráti buďto v kostele neb ve škole neb i jinde při tabuli J. M. Pána, podle toho pilem každodenně školy býti, mládež v psaní, počtech, musicie jak vokální, tak instrumentální bedlivé cvičiti. Za to služby dostane 20 kop, stůl na kanceláři s jinými officíry s porcí piva při každém stolu ½ pynty, žita 4 strychy, másla týdně 2 libry, každou sobotu mimo půst 2 lib. hovězího masa a každou várku patok neb prostředního piva i čtvrtině«. R. 1671 přidány mu na penězích 4 kopy.

Sládkem při klášterním pivovaře byl v domě opata Siarda Jan Kalina. Týž Kalina zemřel 1667 a pochován jest ještě s jinými na chodbě ke kostelu, jak ukazuje náhrobní kamen po levé straně dveří k sakristii: *Letha Páně 1654 život svůj dokonali Matěj Poláček, Jakub Kalivoda 1660 Lidmila, dcera Jana Kaliny, sládka želivského. Letha 1667 dokončil život svůj Jan Kalina, někdy sládek a mistr Werkstatu želivského.*

Za panského kováře projednán r. 1663 Jakub Petru ze Želiva, aby do všech dvorů, do kláštera a do všech mlýnů cokoliv nového aneb jakýchkoliv správek zapotřebí by bylo, udělal; služby se mu propouští 21 kop, 2 strychy žita a 1 strych ječmene.

Čeled při dvoře želivském: Charvátová Lidmila, klíčnice; služby 16 kop, na den 1 pyntu dobrého piva. Po ní od r. 1667 Anna Čapková; má na čeládku bedlivý pozor dáti, ji k dílu nabízeti, dobytek velký i drůbež pernatou na své péči míti, mličný všechno pod svou správcou míti. Ku pomoci se jí přidává děvče Julianu. Služby se jí Čapkové dává 12 kop, na den pynta patok, stůl má s čeládkou a mimo to pro svou osobu na týden 3 libry hovězího a 2 libry telecího masa. Šafářem byl Jan Novák, manželka jeho Mandelina; služby měl šafář na penězích 10 kop, šafářka 6 kop. Kočí Jan Forejt, služby 6 kop a týdně 2 pecny, hejdukem od r. 1663 Hanz Jiří Klepáček; roční služby měl 24 kop, tři páry střevíců a nový livr. Za mistra polního projednán r. 1669 na sv. Václava Havel a za řezáče r. 1662, aby řezanku pořádnou a drobnou řezal, Václav Jelínek ze Želiva.

Při dvoře bělském šafářem byl Jakub Fučík, řezáčem Jan Brouček. Při dvoře v Temechově šafářem Burian, v Šimonicích

Štěpán, na Smrdově *Tomáš* a při dvoře v Jiřicích *Petr Pamphili*, jenž byl zároveň myslivcem.

Klášteru želivskému náleželo také pět mlýnů. Na mlýně v Želivě pod klášterem připomíná se r. 1668 *Jan Jakubec*. Po něm r. 1671 ujal týž mlýn *Pavel Šíruček* a nařizuje se mu, aby se do roka manželkou opatřil; rukojmí zařízení byli *Jan Podhradský*, *Jan Zach*, *Mikuláš Bratravých* a *Jakub Beran*. — Mlýn s pilou v Kletečné držel r. 1668 *Jakub Jakubec* za roční nájem 40 kop a měl též vykrmiti 2 vepře. Po něm r. 1674 ujal se mlýna snad syn *Vít Jakubec*. — Mlýn pod Vojslavicemi najal za 40 kop r. 1668 *Daniel Skřivan*; rovněž má pro klášter vychovati dva vepře. »Cokoliv vrchnost poručí rozřezati, může na těch vepřích poraziti.« Po něm držel týž mlýn *Lorenz Maršelk*. — Mlýn Tuklecký držel *Jan Honza* za nájem 65 kop a 6 vepřů po 6 kopách. — Na mlýně bělském připomíná se r. 1668 *Jakub Šlechta*, jménem *Bílský*.

Jan Kř. Hájek, farář v. v.:

Z kláštera sv. Františka v Turnově.

Ve františkánském klášteře v Turnově byly dvě hrobky: jedna pro zakladatele (fundatory) kláštera, a druhá pro bratry laiky. Do této pohřbívání jen členové rodiny zakladatelovy, Valdštejnove, do této mimo bratry byly pohřbívány též jiné osoby světské. Do valdštejnské hrobky před hlavním oltářem byli pohřbeni podle zápisů pamětnice kláštera, str. 535 a násled. tito příslušníci rodu fundatorova:

1. Anno 1657, qui erat annus sextus post introductionem ad civitatem Turnoviensem, die 26. Februarii, advectum est Praga ad aedium hanc corpus Ill. ac Excel. DD. Ferdinandi Ernesti S. R. J. comitis de Waldstein, S. C. Regiae Majestatis consiliarii, in Regno Bohemiae Regii locumtenentis ac supremi Camerarii, secundi fundatoris filii Ill. ac Excel. DD. Maximiliani comitis de Waldstein primi fundatoris hujus conventus et in crypta ante majus altare pro se ac Excel. Waldsteiniana familia noviter constructa honorificentissime tumulatum fuit.
2. Anno 1667 Pragae in Domino pie obiit Ill. DD. Ferdinandus Franciscus S. R. J. comes de Waldstein Excel. DD. Ferdinandi 2. fundatoris filius secundo genitus, et in eadem crypta ante majus altare repositus.
3. Anno 1668 die 7. januarii depositum est corpus Ill. DD. Joannis Maximiliani S. R. J. comitis de Waldstein filii primogeniti ejusdem Excel. ante altare in eandem cryptam.
4. Eodem anno die 27. Januarii Praga advectum est corpus Ill. herulae Mariae Barbarae natae comitissae de Waldstein filiae ejusdem Excel., quod in eadem crypta sepultum fuit.

5. Anno 1687 die 25. Novembris pie in Domino obiit in arce Rohozec III. ac Excel. DD. Anna Maria S. R. J. comitissa de Waldstein nata Kokorcoveciana conthoralis III. ac Excel. DD. Ernesti Josephi S. R. J. comitis de Waldstein, fundatoris, cuius corpus 28. hujus vesperi ex Rohozec processionaliter magno honore ad nostram ecclesiam advectum et in crypta sub marmore tumulatum fuit.
6. Anno 1707 die 19. decembris ad vesperum advectum est Praga corpus III. herulae Margarethae natae comitissae de Waldstein filiae Excel. DD. fundatoris Ernesti Josephi comitis de Waldstein, quod eodem die ad cryptam fundatorum ante majus altare depositum est.
7. Anno 1708. 20. Augusti advectum est Hradistio corpus III. herulae Mariae Josephae prolis secundo genitae Excel. DD. Francisci Josephi comitis de Waldstein, fundatoris nostri tempore actualis restorationis ecclesiae et conventus.
8. Anno 1717 die 2. Septembris Pragae in Domino obiit III. herula Anna Margaretha nata comitissa de Waldstein, aetatis suae 7 annorum et 2 mensium, filia Excel. DD. Francisci Josephi, fundatoris hujus conventus, cuius corpus Praga Turnovium advectum 5. septembris ad vesperum cum apparatu funebri solemmi ad ecclesiam est delatum.
9. Anno 1718 die 14. Julii vitam temporalem cum aeterna commutavit III. herula Antonia nata comitissa de Waldstein aetatis suae 4 annorum, filia Excel. DD. Francisci Josephi S. R. J. comitis de Waldstein, fundatoris nostri, quae obiit Hradistii 14. Julii, inde Turnovium advecta in silentio posita est ad cryptam sub marmore ad praedecessores inclytae familiae Waldsteinianae.
10. Anno 1762 die 19. Junii Magno Skalae vitam temporalem cum aeterna commutavit III. herula Maria Christina nata comitissa de Waldstein et Wartenberg, aetatis suae 4 annorum et 6 mensium, filia Excel. DD. Emanuelis Philiberti S. R. J. comitis de Waldstein et Wartenberg, Turnovium 22. Junii advecta et solemniter circa horam 4. pomeridianam posita in cryptam.

Ostatky všech v předu uvedených přeneseny do nové hrobky hrabat Waldsteinských v Mnichově Hradišti.

*

Ve druhé hrobce při dvou chrámových mezi bratry laiky pohřbeni byli podle zápisu na pag. 551:

1. Anno 1681 die 15. januarii tumulatus est ad eandem cryptam Perillustris ac Generosus D. Joannes Sumsanda Sandtberg, D. in Giczinoves.
2. Anno 1683 die 24. Junii obiit in Domino III. DD. Hermannus Wenceslaus S. R. J. comes Czernin de Chudnicz, D. in parvo Rohozec et in crypta fratrum sepultus est.
3. Anno 1684 die 14. Septembris obiit III. D. Eva Anna Bzenska nata de Krisel, domina in Mladiegov et Rovni, et in ecclesia 2. Octobris inhumata infra cryptam fratrum versus portam templi.
4. Anno 1686, die 15. Martii, obiit in Domino Perillustris D. Wenceslaus Genik de Gentendorff, eques bohemus, 18. hujus in crypta fratrum sepultus est, pro loco sepulturae dati sunt 50 fl. et pro sacris 100 fl.

5. Anno 1689 die 2. Aprilis e vivis decessit A. R. D. Joannes Augustinus Chlumsky de Blowitz, decanus turnoviensis, 4. hujus ad cryptam FF. tumulatus est.
6. Anno 1706 die 29. Septembris perillustris D. Jacobi Lamotta Sichrovensis filiolus sepultus est in nova crypta.
7. Anno 1708 die 29. Septembris Sichrovio advectum est corpus Ill. D. Mariae Margaretha baronissae Czeikiana et in eadem crypta sepultum.
8. Anno 1717 die 16. Martii advectum est Wolaniczio corpus perillustris D. Caroli Sumsande de Sandberg et eodem die ad cryptam tumulatum est.
9. Anno 1721 die 4. Februarii pie in Domino obiit Peril. D. Helena Lamothiana de Frintropp, aetatis 73 annorum, cuius corpus Sichrovio advectum et in eadem crypta tumulatum est.
10. Anno 1723 die 18. Januarii tumulata est ad eandem cryptam peril. virgo Anna Catharina nata Genikiana, tertaria.
11. Anno 1726 die 6. Augusti advectum est Straczovio ad Conventum corpus peril. D. Maximiliana Antoniae de Lamott et in eadem crypta tumulatum est.
12. Anno 1727 die 2. Aprilis obiit Gensenii peril. D. Junior Franciscus de Lamot et 4. hujus ad cryptam corpus ejus sepultum est.
13. Anno 1728 die 28. Januarii obiit pie in Domino peril. D. Maria Josepha de Lamott, nata de Gildin, annorum 18. Post periculosum partum mortua et 30. hujus mensis hoc advecta in crypta reposita est.
14. Anno 1731 die 2. Novembris pie in Domino obiit Sichrovii peril. D. Carolus Maximilianus Lamott de Frintropp et in nostra crypta tumulatus fuit.
15. Anno 1733 die 22. Novembris pie in Domino obiit peril. D. Joannes Jacobus Ignatius Lamoth eques de Frintropp, Dominus in Sichrow, sepultus in crypta.
16. Anno 1736 die 17. Martii advectum est Wolanicio corpus peril. D. Joannis Ferdinandi Sumsande de Sandberg et in eadem crypta sepultum.
17. Anno 1736 die 28. Augusti advectum est corpus peril. D. Maximiliani Adolphi Lamot de Frintropp, D. in Jessenau, sepultum est ad cryptam.
18. Anno 1747 die 14. Aprilis pie in Domino obiit Vetero Dubae peril. D. Inigo Franciscus Lamott de Frintropp, dominus in Sichrow, ex cuius ultima voluntate 17 currentis corpus ad nos delatum fuit. Conventus pro loco sepulturae obtinuit 80 fl.

*

1843 die 15. Februarii obiit prae nobilis D. Aloisius eques Lexa ab Aehrenthal. Jacet Doxanae in crypta familiae.

Rodopiscův latinsko-český slovníček a glossářík.*)

Sestavil Phdr. Adolf Lud. Krejčík.

- Zkratky: AA. LL. = *artium liberarium* — svobodných umění
A. M. D. G. = *ad maiorem Dei gloriam* — k větší slávě Boží.
ep. = *episcopalis* — biskupský
f. = *filia* — dcera
Fr. = *frater* — bratr, člen řádu
Ioës = *Iohannes* — Jan
iun. = *iunior* — mladší
M. = *magister* — mistr
Nus = *nummerus* — číslo
ord. = *ordinis* — řádu
ord. Cist. = *ordinis Cisterciensis* —
(z) řádu Cisterciáků
O. S. F. = *ordinis sancti Francisci* —
(z) řádu sv. Františka, Františkán,
minorita
O. P. S. = *ordinis Piarum Scholarum* —
(z) řádu Piaristů, piarista

- P. = *pater* — otec
p. = *per* — skrze
p. t. = *pro tempore* — toho času, na
ten čas
R. i. p. = *requiescat in pace* — od-
počívejž v pokoji
R. D. = *reverendus dominus* — dů-
stojný pán
R. P. = *reverendus pater* — důstojný
otec
sen. = *senior* — starší
S. I. = *Societatis Iesu* — tovaryšstva
Ježíšova
S. R. I. = *sacrum Romanum imperium* — svatá říše římská
V. D. = *venerabilis dominus* — ctihodný pán
vic. = *vicarius* — vikář

- a, ab — od; ab *admodum reverendo respectivo parocho sepultus* (a, um) = pochřben od příslušného veleďstojného faráře; ab *anno.. usque ad annum... inclusive* — od roku... až do roku...
abrenuntiatio (onis) — vzdání se, zřeknutí se
accatholicus (a, um) — nekatolický; nekatolík
accensus (i) — obecní sluha, dráb
acicularius (ii) — jehlář, jehličník
acidulae (arum) — minerální pramen, kyselka
actionarius (ii) — hokynník, překupník
actualis — činný, dnešní

- actuarius (ii) — aktuár, nižší úředník, písář; a. iudicij — soudní písář
acuarius (ii) — jehličník, jehlář
acufex (icis) — jehlář, jehelník
acutiator (oris) — brusič; a. ensium — mečíř
adiunctus apud silvanum — myslivecký mládenec, lesní příručí
adiutor (oris) — pomocník
administrator (oris) — administrátor, správce
admodum — v plné míře, velmi
adolescens (entis) — mládenec; a. apud silvanum — myslivecký mládenec

*) Na valném shromáždění Rodopisné společnosti naší, konaném dne 14. března 1932, bylo projeveno přání po uveřejnění latinsko-českého slovníčku pro rodopisce, latiny méně neb vůbec neznalé, po způsobu, jak činí „Sudetendeutsche Familienforschung“. Ze svých zápisův a poznámek podávám tuto sbírečku a prosím, aby další příspěvky, jimž by bylo možno sbírku rozhojniti, byly zaslány na změněnou mou adresu (Praha II., Těšnov, Ministerstvo zemědělství.) Příspěvky tyto buděž psány pro každé slovo zvláště na lístcích formátu 7,5 cm (délky) × 5 cm (výšky), aby se daly dobře raditi do kartotéčky.

- adstans (*antis*) — kmotr, kmotra; a.
 ludi rectoris — učitelský pomocník
 adulterium (ii) — smilstvo, cizoložství
 advocatio (ae) — dědičná rychta,
 rychtářství, fojtství
 advocatus (i) — rychtář, fojt, řečník,
 advokát
 aedilis (is) — stavitel
 aeditus (i) — kostelník; a. templi
 — kostelník
 aeripercessor (oris) — kovář mědi,
 mosazník, mědnář
 aerarius (a, um) — měděný
 aes (*aedis*) — dům; a. sacra — kostel,
 chrám
 aestuarium (ii) — parní lázeň
 aetas (*atis*) — věk, stáří; a. adulta —
 dospělý věk; a. annorum.. — věk
 roků..; a. maior et adulta —
 větší a dospělý věk; aetatis suae
 — svého věku, svého stáří
 ager (ri) — pole, dědina
 agaso (onis) — podkoní; a. iuratus
 — přísežný kupec koní
 agazo viz agaso
 agoranamus viz agoranomus
 agoranomus (i) — tržní rychtář, tržní úředník
 agricola (ae) — dědiník, rolník, zemědělec, sedláč
 agricultor (oris) — rolník, zemědělec
 albicerdo (onis) — jirchář
 albus (a, um) — bílý
 albus (i) — peníz, denár
 alecarius (ii) viz allecarius
 alienata soror = sestra věnem vybavená, odbytá
 alieno (are) — prodati, zciziti, vybaviti, odbytí
 alienatus (a, um) = věnem vybavený, odbytý, vyplacený
 alienus (a, um) — cizí
 aliquot — několik; a. mensium —
 několik měsíců, několika měsíční
 allecarius (ii) — herynečník, obchodník se slanečky
 alphabeticus (a, um) — abecední
 atilia (ium) — svrchky, svršky
 alutarius (ii) — sámišník, jirchář
 ambo —oba
 amentarius (ii) — řemenář
 amica (ae) — přítelkyně, družka životá, souložnice
- ampularius viz **ampullarius**
 ampullarius (ii) — lahvničník, výrobce lahví
 amputator arborum — štěpař
 ancilla (ae) — dívka, služka
 angulator (oris) — pasíř
 anima (ae) — duše
 animal (alis) — zvíře, dobytek
 animator (oris) — dušník
 animus (i) — duch
 anni viz *annus*
 annona (ae) — přírodniny, obilí, obrok
 annualis (e) — roční, výroční
 annuntiatio (onis) — zvěstování; a.
 dominica = a. beatae virginis
 Mariae — zvěstování Panny Marie
 (25. března)
 annus (i) — rok, léto; a. currens —
 běžný rok; anni currentis —
 tohoto roku
 anonymous (i) — bezejmenný, neznámý, nejistý
 anser (eris) — husa
 ante — před; ante prandium — před
 obědem, dopoledne
 antiquus (a, um) — starý, starodávný
 antistes (stitis) — představený, kněz
 apoplexia cerebris — mozková mrtvice
 apothecarius (ii) — apatykář, lékárník
 apparitorius (ii) — sluha
 apricator (oris) — bělič (plátna)
 aprilis (is) — duben
 apud — u
 apulsus (a, um) — přibylý, přišly
 aqua (ae) — voda;
 aquaeductor (oris) — rourník, vodák
 aratura (ae) — pole, role, popluží,
 pluh, role, robota
 archiducissa (ae) — arcivévodkyně
 archidux (ucis) — arcivéoda
 architector (oris) — pokryvač (?), stavitele
 architectus (i) — stavitele
 arcolarius viz **arcularius**
 arcufex (icis) — lukař, lučník, střelec
 arcularius (ii) — lučník, truhlář
 arcus (i) — luk
 ardorium viz **aridatorium**
 area (ae) — městiště, čtvrtlán, plocha
 arena (ae) — písek
 archiepiscopalis (e) — arcibiskupský
 archiepiscopus (i) — arcibiskup

- argentifusor** (*oris*) — stříbrník
aridarium (*ii*) — sušírna, sladovna
arma (*orum*) — zbraň, zbroj
armamentarius (*ii*) — zbrojíř
armatura (*ae*) — výstroj
armentarius (*ii*) — pastýř dobytka, skoták
armiger (*eri*) — panoše, lancknecht, voják
aromatarius (*ii*) — kořenář, bylinář, drogista
arrendator (*oris*) — nájemce (vinalny)
arrestatus (*a, um*) — uvězněný, vězeň
ars (*artis*) — umění; *a.* *fusoria* — slévačství; *a.* *fabrilis ferrariae* — zámečnictví
artes liberales = svobodná umění
artifex *bambardarum* — puškař; *a.* *machinarum* — puškař
artifex nodorum — knoflíkář
artopiperista (*ae*) — perníkář
arvinarius (*ii*) — sádlník, uzenář
ark (*cis*) — hrad, zámek
assentator (*oris*) — nájemce
assistens (*entis*) — přistojící (kmotr, kmotra)
actor *culturorum* — nožíř
augustus (*i*) — srpen
aulicus (*a, um*) — dvorský, dvorní
aulicus (*i*) — domkář, podruh, hofer; správce dvora
aurarius (*ii*) — zlatník, zlatnický dělník
auricampsor (*oris*) — směnárník, penězoměnec
aurifaber (*bri*) — zlatník, zlatopec
aurifex (*icis*) — zlatník
aurifosser (*oris*) — rudník, zlatokop
aurifusor (*oris*) — zlatolijec, zlatotepec
auriga (*ae*) — kočí, vozka, povozník
aurigifex (*icis*) — kolář
auripercussor (*oris*) — zlatotepec
aurum (*i*) — zlato
automatarius (*ii*) — hodinář dřevěných hodin, mechanik
avena (*ae*) — oves; *a.* *forestaria* — o. lesní, hájní, pastevní; *a.* *lignalis* — o. dřevní
avia (*ae*) — bába, babička
avulsus (*a, um*) — oddělený
avunculus (*i*) — strýc, bratr matčin
avus (*i*) — děd, dědeček
- baccalaureus** (*i*) — bakalář; **b.** *theologiae* — b. bohosloví
balista (*ae*) viz **ballista**
balistarius viz **ballistarius**
balistator viz **ballistator**
ballista (*ae*) — kuše, puška
ballistarius (*ii*) — lukař, lučník, kušař, klukář, puškař
ballistator (*oris*) — kušař, puškař
ballistrarius viz **ballistarius**
balneator (*oris*) — lazebník
baptisans viz **baptizans**
baptisatus viz **baptizatus**
baptisma (*atis*) — křest
baptismales (*litterae*) — křestní list; **b.** *datae cum consensu inclytae cancellariae* — křestní list vydan se souhlasem slavné kanceláře
baptizans (*antis*) — křtíci, křtitel
baptizare — křtíti; **b.** *ex aqua* — k. vodou
baptizatus (*a, um*) — křtěný, po-křtěný, křtěnec
barbirasor (*oris*) — bradýř, holič
barbitonsor (*oris*) — barbíř, bradýř, holič
barchanista (*ae*) — barchetník, výrobce barchetu
baro (*onis*) — pán; **b.** *liber* — svobodný pán, baron
baronia (*ae*) — panství, svobodné panství, baronát
beneficiarius (*ii*) — úředník, obročník; **b.** *minor* — menší úředník zemský, úředník menšího zemského soudu; **b.** *supremus* — nejvyšší úředník zemský
beneficium (*ii*) — dobrodiní, obročí duchovní, obročí farní; **b.** *parochiale* — obročí farní, fara, úřad farní
bernarius (*ii*) — berník
bibliopegus (*i*) — knihař
bibliopola (*ae*) — knihkupec
bombardifex (*icis*) — puškař
bombardista (*ae*) — ručníkář, puškař
bonum (*i*) — zboží, statek; **b.** *feudale* — zboží nápravčí; **b.** *nobilium personarum* — zboží urozených osob, šlechticů
borra (*ae*) — bor, borovice, porostli na
bractearius viz **brattearius**
bracteator viz **bratteator**
brasearius (*ii*) — sladovník

brattearius (ii)	— zlatotepec
bratteator (oris)	— zlatotepec
braxator (oris)	— pivovarník, sládek;
b. albae cerevisiae	— sládek bílého (pšeničného) piva
braxatorius (ii)	— sladovník
braxatura (ae)	— sladovna
braxiator (oris)	— sládek
bubulcus (ii)	— pohůnek, volák
bumbardellum (i)	— ručnice
burgensaticus (a, um)	— městský
burggrafius (ii)	— purkrabí
burgravius (ii)	— purkrabí
burgus (i)	— podhradí, městys
bursifex (icis)	— měšecník, vačkář
caelebs (libis)	— neženatý, svobodný, bez potomků
caelum (i)	— nebe
caementarius (i)	— zedník, vápeník
caemeterium	viz coemeterium
caeremonia (ae)	— obřad; c. adimplenta — o. doplněn
caesareus (a, um)	— císařský
calcans (antis) organum	— kalkant, šlapač měchů
calcar (aris)	— ostruha
calcaria (ae)	— vápenice
calcariator (oris)	— ostrožník
calcarius (ii)	— vápeník
calceus (i)	— střevíč
calciarius (ii)	— pohárník, číšař
calculator (oris)	— účetní, kalkulátor
caldariator (oris)	— kotlář
caldarius (ii)	— kotlár, topič
calefactor (oris)	— topič
caligator (oris)	— hacník, krejčí hací (dlouhých kalhot), kalhotník
calpedifex (icis)	— trepkář
camera (ae)	— komora
camerarius (ii)	— komorník, půhončí; c. iunior, c. iuvenis — mladší komorník; c. minor — menší k.; c. regis — podkomorčí; c. supremus — nejvyšší k.
caminarius (ii)	— komíník
caminator (oris)	— komíník
caminus (i)	— kamna, komín
campana (ae)	— zvon
campanarius (ii)	— zvoník
campanator (oris)	— zvoník, zvonař
campetum (i)	— niva
campus (i)	— pole, niva; c. equarum — kobyly pole
cancelista (ae)	— písář, kancelista
cancellaria (ae)	— kancelář, kancléřství

(Pokračování.)

Zprávy.

Jubilea. Dr. Tomáš Čapek, rodák z Chrášťovic u Strakonic, dožil se 6. prosince 1931 svých sedmdesátých narozenin. Vystudoval reálku v Plzni, načež se odbral do Ameriky, kdež se věnoval advokaci. Tam vynikl nejen v česko-americkém světě finančním — byl téměř čtvrt století presidentem Bank of Europe, nyní — po jejím sloučení s Manufacturer's Trust Company v New Yorku, jest jejím vicepresidentem —, nýbrž i jako spisovatel, najměj jako historik amerických Čechoslováků. Z četných jeho prací, psaných česky i anglicky, uvádíme jen »Naši Ameriku« (péče Národní rady čsl. v Praze), obsáhlou českou bibliografiю (Bohemian [Čech] Bibliography) společně s chotí Annou roz. Vostrovskou, o československém bankovnictví v Americe (spolu se synem JUDr. Tomášem ml.). O Čapkově biografii Augustina Herrmana, zakladatele Bohemia Manor r. 1660 referovali jsme v tomto časopise r. II., str. 110. Téměř tří desítiletí jest důvěrníkem Národní rady čsl. v Praze. Nikdy nezapomíná staré své vlasti, jmenovitě pamětliv jest svého rodiště, jemuž mnoho dobrého prokázal a m. j. věnoval 50.000 Kč na obecní knihovnu. Z vděčnosti Chrášťanská obec věnovala mu pamětní desku na rodný statek, stejně jako dříve již uctila jeho staršího bratra Jana Vratislava Čapka, zasloužilého česko-amerického žurnalisty. President Čapek, jehož rod tak významným způsobem se uplatňuje v životě českoamerickém, přirozeně jest příznivcem studia rodopisného a vází si toho RSC, že jubilanta čítá mezi své zakládající členy. — Dne 27. března 1932 dovršil šedesát let života advokát a

starosta hl. zem. města Dr. Richard Fischer, zasloužilý národní pracovník moravský a historik, najmě těž rodopisec. Stojí od let v čele národního rucha sev. Moravy, od r. 1906 byl zemským poslancem a po převratu členem revolučního Národního shromáždění čsl. Jako dějepisec věnuje zvláštní pozornost svému rodišti, městu Lošticím, jehož historii vyličil od r. 1848 ve více-svazkovém díle, vydaném vlastním nákladem. Jak pietně si všímá svého rodiště i po stránce rodopisné, ukazují těž četné jeho drobnější práce, z nichž o dvou referujeme v rubrice literární tohoto čísla. — Na den 23. června t. r. připadly šedesáté narozeniny arcibiskupského archiváře v Praze a zasloužilého historika Františka Tischera, rodáka jindřichohradeckého a syna tamního hraběcího archiváře téhož jména. Z četných prací oslavencových valná část vytryskla z bohatého archivu černínského, a mnoho je jich obsahu biograficko-rodopisného, jmenovitě hojně edice pramenů, jako »Dopisy Doroty Jínové Pacovské Zuzaně Černínové z Chudenic«, »Dopisy Sylvie Černínové z Chudenic«, životopisná díla »Heřman Černín z Chudenic« a »Generál Zíkm. Myslík z Hiršova«, jež se čestně řadí k množství jiných prací a edicí historických, jm. z oboru českých dějin církevních. — Dr. Artur Brožek, profesor genetiky na universitě Karlově v Praze, dožil se letos padesátého výročí svých narozenin. Světlo světa spatřil dne 30. března 1882 v Třeboni, kdež jeho otec byl tehdy berním adjunktem. Matka byla dcerou zasloužilého učitele a uvědomělého národnovce třeboňského, Kašpara Louly. Krásné rodinné prostředí zanechalo v duši našeho oslavence hluboké stopy a vždy rád znovu a znovu při každé příležitosti se vrací do rodné Třeboně, kdež i vystudoval nižší gymnázium, vyšší a universitu pak v Praze, kdež se oddal studiu biologie. Dosáhnuv approbace, stal se od r. 1906 středoškolským profesorem, nepřestal však pracovat dálé vědecky jmenovitě o problémech dědičnosti, jež také širším našim kruhům vylížil v populární příručce »Zušlechtění lidstva« (u Topiče, 1913). R. 1920 stal se docentem, o sedm let později prof. genetiky na pražské universitě, kdež svými četnými, hluboce založenými pracemi dobyl si zvučného jména ve vědeckém světě domácím i zahraničním. (O jeho obsáhlé »Nauce o dědičnosti« viz ČRSC II., str. 110 a d.) Právě studium dědičnosti přivedlo prof. dr. Brožka do nejužšího styku s rodopisci, a zevrubný vědecký výzkum rodu Pejšů jest především jeho dílem. Oceňuje všeobecný význam rodopisu a poukazuje naň při každé příležitosti (srv. noticku »Rodopis v rozhlas« v tomto čísle t. č.), členové RSC stejně všechně vzpomínají obsažných, poučných a poutavých jeho přednášek pro naši společnost proslovených, jako čtenáři našeho časopisu se těší z jeho pojednání, jimž přispívá do každého témaře ročníku. Při tom nevšedně skromný, ochotný a vlídný, získává si srdce všech, kdož s ním přišli do styku, jako je upoutává svými hlubokými vědomostmi. Do dalších let pilné a záslužné práce přejeme jubilantovi hojně zdraví a radostních úspěchů. — Dr. Josef Kazimour, český historik a politik, slavil 16. října 1931 své padesáté narozeniny. Jihoceský rodák (z panství vorlického), odchovanec historické školy Gollovy, získal si význačných zásluh jmenovitě o české dějině selské, a to jak vlastními pracemi vědeckými, tak i vydáváním »Časopisu pro dějinu venkova«, a zvláště svou neúnavnou činností, kterou založil a vybudoval zemědělské musejnice celého našeho státu. K selské kultuře čítá ovšem i rodopis venkovského lidu, a tím je předsedící zemského výboru, prof. Dr. Kazimour i blízký celé české rodopisecké obci. K oslavě jubilantově uspořádali jeho přátelé i Československé Zemědělské Museum zvláštní oslavné schůze a Časopis pro dějinu venkova přinesl ve zvláštním čísle, řízeném dr. Jar. Prokšem, zevrubné ocenění jeho díla. — Ph. Dr. Romuald Perlík, archivář staroslavného kláštera na Strahově a docent církevní hudby na bohoslovecké fakultě university Karlovy v Praze, dožil se 11. března 1932 svých padesátin. Narozen v Mýté u Rokycan, vystudoval gymnázium v Klatovech a na Kr. Vinohradech a vstoupil r. 1900 do kláštera strahovského. R. 1905 byl vy-

svěcen na kněze, působil pak osm let v duchovní správě, až po válce, kterou ztrávil v poli, vrátil se do kláštera k práci, kterou již jako novic byl započal: pořádání archivu kláštera. Vystudoval státní archivní školu, dosáhl filosofického doktorátu, a vedle sporádání historického archivu, uspořádal, vlastně založil a uspořádal na Strahově bohatý archiv a museum hudební. Hudba a její dějiny byly od studentských dob zvláštní láskou Perlíkovou, jímž věnoval všechn svůj volný čas a odkudž prýšti také jeho bohatá literární činnost, uložená dílem v celé řadě časopisů a revu, dílem v samostatných pracech, jako jsou jeho biografie »Fr. Šimon Truska« (1924), »Jan Lohel Ohlschlägel« (1927) nebo jeho disertační práce »K dějinám hudby a zpěvu na Strahově až do 1. polovice XVIII. stol.« (1925). Práce archivářské a sledování životopisů přivádějí jej arcif také na pole rodopisné, členem naší společnosti jest od jejího založení a zavděčil se již nejednomu genealogu, jemuž bylo užiti strahovských archivalií, svou velikou ochotou, vlídnou radou a pomocí.

Úmrť. P. František Štědrý, farář a osobní děkan v Slavětíně, zasloužilý historik, zeml. 26. ledna 1932 při studiu v zemském archivu v Praze, raněn byv mrtvici. Naroden 5. září 1847 v Hostomicích dožil se téměř 85 let. Byl neobyčejně pilným, skutečně vědeckým pracovníkem, jehož práce z oboru dějin a vlastivědy vyšly samostatně i v různých odborných časopisech. Rodopisné důležité jsou jm. jeho výpis z manských desk karlstejnských (v rukopise), a tištěné monografie o Lounech, Panenském Týnci, o různých osadách na Lounsku, atd. — V neděli dne 14. února 1932 dotoloukl v Praze srdce dvou význačných osobností českého světa vědeckého, předešvím historického: světícího biskupa Dra Antonína Podlahy a univ. prof. Dra Čeněka Zíbrta. S povolanějších míst byla a bude obrovská přímo práce obou těchto vynikajících mužů po zásluze oceněna — zde vzpomínáme jen, že oba i na poli biografickém a rodopisném vykonali veliký kus práce: Podlahovy latinský vydané životopisy pražských kanovníků až do nejnovější doby, materialie k životopisům umělců podle pražských matrik — Zíbrtova pak bibliografie se soupisem českých rodů šlechtických a jejich znaků, jsou vedle jiných jejich prací díla pro rodopisce dôležitá. — Pán proslulého archivu jindřichohradeckého, JUDr. František Czernin, chef domu chudenického, zeml. dne 9. dubna 1932 na starobylém svém sídle v Jindř. Hradci, kdež za přehojné účasti pohřben do rodinné hrobky dne 13. dubna. Dožil přes 75 let, byv naroden ve Vídni dne 3. března 1857 jako druhorozený syn hraběte Jaromíra. Byl činný ve státní službě politické, působil jako okresní hejtman ve Znojmě, roku 1896 stal se dvorním radou a vicepresidentem místodržitelství na Moravě. Byl upřímně českého smýšlení, jímž se nikde a nikdy netajil, a zasáhl též několikrát publicisticky do života politického. Jeho »Randbemerkungen« z r. 1915, v nichž odmítal protičeský postup byly cenzurovány. Nejmilejší však zvěčnělému velmoži byly studie vědecké, jmenovitě z oboru filosofie a dějin. Sám zpracoval a k tisku připravil důležitý a zajímavý denník svého děda Eugena Černina, známého přítele Jos. Dobrovského. Žel, že toto cenné dílo ještě dlouho nedostane se do veřejnosti. Přízeň k rodopisnému studiu přivedla zvěčnělého také mezi zakládající členy Rodopisné společnosti čsl. hned po jejím založení. Dr. František Czernin zemřel neženat, a dědicem i nástupcem jeho stal se pan Eugen Czernin z linie Czerninů-Morzinů. —

Vráz-Illichmann. O rodinném původu našeho proslulého, nedávno zesnulého cestovatele E. St. Vráze rozepsal se Ferdinand Strejček v podzářníku »Národní Politiky« ze dne 6. dubna 1932. Podle toho Vráz jmenoval se vlastně Karel Illichmann, byl synem nájemce dvora u Č. Dubu, Němce, kdežto matka Barbora r. Kršková byla Češka od Mor. Hradisté. Tím, že byl vychován u matčina přibuzného truhláře Václava Bukvíčky, stal se z jinocha zanícený český vlastenec, jenž po vystudování obch. akademie r. 1877 súčastnil se jako dobrovolník války rusko-turecké. Feuilleton Strejčkův doprovázen

jest podobiznou Vráze-Illichmanna jako studenta v r. 1877 a jeho matky. Proti této domněnce rodina Vrázova ohradila se vší rozhodností prohlášením, otištěným 8. dubna 1932 v Nár. Listech, jež dva dny po té (10. IV.) vrátily se k věci delším článkem »Tajemství E. St. Vráze«, jenž výsledek úvahy shrnuje v slova: »Odmítli E. St. Vráz a jeho rodina smyšlenku o Illichmannovi, není tím ještě jeho původ vysvětlen. Rodina Vrázova respektovala vždy přání jeho otce, aby se o jeho původu nehovořilo. Vráz nevypravoval nikdy podrobně a souvisle o svém mládí... Jisto je, že spálil mnoho listinného materiálu a domníváme se, že i rodině proslulého cestovatele je dosti nejasného z mládí jejího otce. Pokud zprávy sahají, byl Vráz synem vysokého důstojníka, byl snad i z aristokratické krve a narodil se v Bulharsku. Matka mu zemřela v jeho šesti letech. Bratrů neměl a jeho sestra záhy zemřela. Tajemství svého původu vzal si E. St. Vráz do hrobu.«

O rodišti Jana Jiskry z Brandýsa. Poznámky tyto vznikly z podnětu dosti náhodného. V jednom z nedělních čísel »Národní Politiky« (8. března 1931) minutlého roku byla otištěna malá noticka o zámku ve Všebovicích u Kelče a při tom učiněna i zmínka o tom, že v krajině této udržuje se v lidu tradice, že v zámku všebovském narodil se proslulý válečník český v 15. stol. Jan Jiskra z Brandýsa, což však není historicky prokázáno. Ježto se od jisté doby zabývám studiem biskupských lén, a tím byly i Všebovice, zaujala mne ona poznámka.

Sotva se kdy podaří vyjasnit historicky dobu mládí mnohých proslulých mužů dějin českých v 15. stol. Nevíme přesně, kdy se narodil M. J. Hus a před několika lety vedl se tuhý spor mezi dvěma nejpřednějšími znalcí českých dějin o určení jeho rodiště. Obojí mínění mělo svoje vážné důvody. Rovněž nejsou zřejmy životní počátky Tomáše ze Štítného, Jana Žižky a zvláště Jiřího z Poděbrad, jehož rodiště také je sporné. K nim pak naleží i Jan Jiskra z Brandýsa.

Vše, od čeho v otázce vlasti a rodiště Jiskrova se vychází, je krátká zpráva Aeneáše Sylvia, že Jan Jiskra pocházel ze vzneseného rodu moravského, opustil otcovské statky a věnoval se válečnictví¹⁾. Palacký, který se první zabýval osobou Jiskrovou od dob kritického dějepisu, prohlásil o zprávě Sylviové, že sama není té váhy, aby o pravdivosti její nemohlo být pochybováno, že však konec konču ani na tom nezáleží, kde se Jiskra narodil, zda na Moravě, či v Čechách. Protivý minnění, že by se Jiskra byl narodil na Moravě, Palacký uvedl, že dějinné prameny moravské neznají tohoto rodu, a že se v Čechách objevuje až v r. 1436 ve spojení s hradem Karlštejnem²⁾. Toto minnění je jistě správné. Vskutku nezáleží mnoho na tom, kde se který proslulý člověk narodil, zvláště nechceme-li příliš zdůrazňovat theorii o vlivu prostředí na osobnost.

Nám nebýží také o nic podobného, již proto ne, že otázku tuto přesně a jednoznačně rozluštiti nedovedeme. Vůbec pokoušíme se o rozbor celé věci jenom proto, že badatelé čeští, zvláště v Praze píšící, leckdy k historickým pramenům moravským málo přihlížejí, ježto jsou jim poměry moravské odlehle³⁾. Konečné rozluštění problému — je-li vůbec možné — vyžaduje ovšem

¹⁾ Aeneas Silvius, Vita Johannis Giskrae. Otištěno v Palackého Literarische Reise nach Italien (1838) str. 116: »Johannes Giskra nobili loco apud Moravos natus. (Život Jiskrův je částí velkého souboru E. Sylvia »De viris aetate sua claris.«)

²⁾ Palacký, Dějiny národu českého (1895) IV. 252/3 a k tomu pozn. 411

³⁾ Palacký na př. vydávaje IV. díl svých dějin (r. 1860) mohl se přesvědčiti z vydání nejstarších moravských zem. desk (r. 1856), že jméno rodu »z Brandýsa« se v morav. pramenech zvláště v 15. stol. hojně vyskytuje. Ale ovšem Palacký měl na zřeteli velké věci a nemohl se zdržovatí maličkostmi.

mistra v methodě historicko-kritického rozboru, za jakého se autor této čerty vydávati nemíní ani zdaleka.

Přistupme nejdříve k rozboru zprávy Aeneáše Sylvia. Je krátká a omezuje se na konstatování faktu, že se Jiskra narodil na Moravě z rodu šlechtického. Od dob Palackého knihy Würdigung (z r. 1830) je již dostatečně známo, že Aeneáš Sylvius nepsal historii v našem přísně vědeckém smyslu slova, nýbrž přiměšoval do svých historických děl prvky spíše beletristické¹⁾. Leč jaký beletristický, prvek, jaké obohacení děje a jaká zajímavost mohla být v tom, že by si Ae. S. myslil, že se Jiskra narodil na Moravě? Dále nutno uvážiti, že tu Ae. S. píše o svém vrstevníkově, s nímž se asi nejspíše osobně znal při častých stycích Jiskrových se zeměmi rakouskými, kde vládl císař Bedřich III., v jehož kanceláři Ae. S. delší dobu ve Vídni působil.

Obraťme se nyní k dějepisným pramenům moravským, zda vůbec a jak odpovídají na otázku o poměru Jiskry z Brandýsa k Moravě. Jméno tohoto rodu vyskytuje se v pramech moravských dosti často již od 13. stol.²⁾ a zvláště četně ve 14. i 15. stol.³⁾ avšak jméno Jana Jiskry z Brandýsa uvádí se výslovně jen jednou, a to nepozorujeme žádné souvislosti jeho s rodem z Brandýsa. Zpráva tato pochází z r. 1447 a je to půhon Paška ze Zámrsk na Jana Lopka z Otěhráb z 60 hř. gr., »že mi jest rukojmí za pana Jiskru za zprávu za Nahošovice a toho mi zpravit nechce«⁴⁾. Nápadné je tu zvláště to, že se tu jmenují osady (Nahošovice, Zámrsky a Otěhraby, tyto poslední dnes zaniklé), které leží nedaleko Všechovic, domělého Jiskrova rodiště. Leč lze pokročiti i dále a dokázati jistý vztah a spojitost mezi Nahošovicemi a Všechovicemi. Od r. 1389 máme dosvědčeno, že biskupské léno Všechovice je v rukou rodu »ze Štrálku«. R. 1389 přijímá je lénum Šišma ze Štrálku se synem Drslavem; r. 1403 přijímá léno již Drslav sám⁵⁾ a r. 1406 nabyl tento s bratrem svým Zbyňkem vsi Nahošovic⁶⁾. Brzy potom asi zemřel. R. 1415 mluví se již o jeho vdově⁷⁾, leč byl mrtev asi již r. 1412, neboť toho roku přijímá tento bratr (nazývá se nyní Zdislav) léno Všechovice sám⁸⁾, r. 1408 byl však ještě na živu⁹⁾.

Tedy na počátku 15. stol. byla z místa, z nichž k jednomu máme vztah Jiskrův dosvědčen pramenem a k druhému odnáší se pověst, obě v držení jednoho rodu. Bohužel se zprávy o Nahošovicích později na delší dobu ztrácejí, takže není možno údaj půhonů kontrolovat deskami zemskými. V pramech týkajících se biskupských lén uvádí se Jan z Brandýsa, jako držitel lén v Želci a Brnanech u Vyškova¹⁰⁾, ale je téměř jistó, že to není náš Jiskra z Brandýsa aspoň není dostačného důvodu k tvrzení, že by byl tento Jan v nějaké spojitosti s naším Jiskrou.

¹⁾ Základní dílo o A. S. je dnes již 70 let staré dílo Voigtovo, Ae. S. Piccolomini als Papst Pius II. O otázkách kritiky jeho hist. spisů jedná zvláště II. svazek. Nejnověji byla tato stránka beletristická v dílech A. S. zdůrazněna J. Pekařem v J. Žižkovi (Č. Č. H. 1924/5).

²⁾ Srv. rejstřík v Codex diplom. Moraviae V.

³⁾ Černý, Ukazatel jmen k lat. deskám zem. Brno 1915.

⁴⁾ Brandl, Libri citationum et sententiarum III. str. 623 (č. 1111).

⁵⁾ Lechner, Belehnungsbücher str. 15, 20.

⁶⁾ Mährische Landtafel Olm. VII. č. 107. (zemské desky).

⁷⁾ Tamže VIII. č. 381.

⁸⁾ Lechner, Belehn. str. 29.

⁹⁾ Lechner, Belehn. str. 24.

¹⁰⁾ Cod. dipl. Mor. XIV., 49.

Nutno si ovšem také uvědomiti, že toto spojení může býti zcela náhodné. Velmi by tato otázka byla objasněna, kdyby se zjistilo, že Štrálkové Všebovští a Nahošovští byli nějak spřízněni s Jiskrou z Brandýsa. Pak bychom i poněkud chápali, že se mohl naroditi na Všebovicích, tak jako se Albrecht z Valdštejna narodil v Heřmanicích u příbuzných své matky. Toto příbuzenství však dosud zjištěno není.

Palacký znal o Jiskrově majetku pouze doklad z r. 1436¹⁾). Ten arcit uvádí »Janka Jiskru« jako držitele platu nějakého v Kozolupech v Čechách, leč to ovšem — týká-li se vskutku našeho Jiskry — nemusí být na odpornu svrchu uvedené naší thesi.

Máme však i výslovné doklady, že Jiskra byl v držení Všebovic. Jeden je z r. 1431²⁾) a druhý z r. 1437, kdy ho pohání Jan ze Zvole o biskupské léno Všebovice³⁾). Záleželo by nyní na tom zjistiti, jakým způsobem přišel Jiskra v držení Všebovic a Nahošovic. Jestliže dědictvím — jak ze souvislosti zdá se vyplývat — byl by to doklad příbuzenství jeho s rodem Štrálků a to by — jak už řečeno — svědčilo pro možnost, že se narodil ve Všebovicích, neboť je přece jen dosti nápadné, že držel oba statky štrálkovské, z nichž jeden (Nahošovice) byl dědičný statek zemský a druhý (Všebovice) manství biskupské.

S podivem jest, že Fr. Faltus v Nár. Politice z 11. března 1931 (viz ČRSC, III. 40) setrvává na mínění, že rodu z Brandýsa na Moravě nebylo: nahlednouti do rejstříku k moravskému diplomataři a k latinským deskám zemským bylo by jej poučilo o jiném.

F. Sedláček.

V Giessen-u v Německu studovali podle tamější universitní matriky:
1609, Carol is (et) Octavius Strada a Rohsberg cives romanus Pragensis (Paedagogicus Giessensis);
1609, Aug. 18. Johs. Smil a Michalowicz, eques boemus;
1610, Mai 31. Ernestus Schafelitzky de Muckodiel, nobilis;
1610, Juli 21. Wenceslaus Stephanus Dworzecky ab Debramowitz equ. boemus;
1610, Juli 21. Johs. Dionysius Brzesky a Ploscowitz;
1651, Johs. Corschwitz nobilis Bohemus (byl 13 let stár). J. Pilnáček.

Úředníci na Moravě. Od 16. století nebylo na panstvích většího pána nad »úředníkem«. Tento titul měli tehdejší správci statků, kteří pak zvali se hejtmany a od pol. 18. století řediteli (direktory) panství; co do moci a vážnosti počítání mezi nejpřednější osoby. Větší počet tehdejších úředníků byl stavu šlechtického, cobyčejně bráváni z drobných vládky, většinou zchudlých, kteří však ve službách velkých pánu nezřídka zase si nahospodařili. Značná část byla ovšem také původu nešlechtického, ale většinou dosáhli vyznamenání erbem a přídomkem, ba i do stavů vyšších povyšování. Zde uvádíme podle tovačovské knihy ortelů, str. XVII.—XVIII. (vydal Prasek v Olom. 1896) řadu moravských občanských úředníků, kteří vesměs náležejí významnějším rodům. Snad leckterý z uvedených úředníků domohl se a užíval přídomku, který nám prozatím není znám. Ze vesměs pečetili (občanskými) znaky vyplývá jen z duha doby. Uvádíme z Moravy tyto úředníky:

T o m a n Václav, 1613 duchodní písář na Hustopečích; K o z a Bernard, 1617 úředník olom. kapitoly; T r o p a r (Tobar?) Bernard, 1619 úřed. pánu Litovelských; R e g i n o v i č Tobiáš 1599 úředník na Litomyšli (v Čechách); K u r y b a s (Korybus) Daniel, 1622 správce Ousova, 1630 Krakovce; V a c h a v a Matyáš, 1623 úředník kláštera Hradisko (u Olom.); T e j n e c k ý Jiří, 1625 úředník na Ejvanovicích; B o h á č Ousovský Tomáš, 1636 správce statku

¹⁾ Archiv Český I. str. 518.

²⁾ Beck, Geschichte von Neutitschein, str. 72. pozn. 2.

³⁾ Lechner, Lehensgerichtsbücher. 322.

Bystřice a Ousova; Kamenický Matyáš, 1636 úředník na Modřicích; Leo de garius Jiřík, 1636 opat kláštera Hradiště; Pater Hack (kněz), 1636 regent cís. alumnátu (v Olomouci?); Strausen Ondřej, 1630 úředník statku Bouzova (psáno: Buse); Žák Oplocanský Řehoř, 1631 úředník statku Českého; Kaláš Podivinský Jiří, 1631 správce statku Náměšť; Tištinský Jakub, 1631 správce statku Hustopeče; Loucký Bartoloměj, 1631 úředník Chudobína; Budina Vavřinec (Lorenc), 1631 úředník Bůzová; Vejtina Hřivna Nákelšký, 1631 úředník klášteru Hradiště; Kuzský Tomáš, 1631 správce kláštera Všech Svatých.

J. Pilnáček.

Kozičové, slovenští zemané ze Zemanského Podhradí, mají uchovány ve Vídni v rodině Jana Koziče, potomka této slavné rodiny, četné rodinné památky (spisy), a to ověřené opisy originálů i původní spisy ze zač. 17. stol. Obsahují záznamy Kozičů až do doby sedmihradského vévody Ctibora z Ctiboric (1386), různé rodinné smlouvy, výsady, a týkají se též větví Dymů a Šavců (Kozičů).

J. Pilnáček.

Pšovlčtí z Mukoděla, žijící nyní co lenní hrabata v Dánsku a nazývající se zkomoleným jménem Schaffalitzki de Mukhadell, pověřili rodopisce p. J. Pilnáčka ve Vídni, aby vypracoval jejich nejstarší genealogii počínaje od doby asi 1540 zpět (kdy opustili Moravu a Čechy). O práci přineseme později obsírný referát. Prozatím jen uvádíme, že tato prastará, ale velmi málo známá rodina nazývá se podle Pšovlka a Mukoděla (něm. Pschoblick, Mokotyl a pod.) v okolí Kryr a Rakovníka. Rod jest původem z Moravy, kde v nejstarších dobách měl příjmení Kusý a psal se dle různého zboží (ze Strábenic, z Oleksovic).

Rodová jména v Americe. Za dob dřívějších z rodového jména bylo lze vycíti nositelův původ národní a rasový, nezřídka i jeho vyznání náboženské. Mac Gregor obyčejně byl Skot a evanjelík, Mac Gregor Irčan, Winterton Angličan, atd. Dnes takové určení podle rodinných jmen již není možné.

Ve Spojených státech je hodně více než sto tisíc různých rodinných jmen, jistě třikrátce více, než u kteréhokoliv jiného civilisovaného národa. Tento počet jmen se však stále zmenšuje. Jako ve všem jiném, i tu se uplatňuje neúprosný sklon k zjednodušení, k popularisaci jmen již početných nebo těch, jež náležela mužům proslaveným. Některá jména téměř úplně vymizela, protože byla příliš těžko vyslovitelná, na př. jména skotské rodiny Auchinchee, nebo polské Pietraszewski. To neznamená, že rod vymřel. Práce rodopiscova tu narází na těžkosti, když musí stále na myslí míti možnost, že pod jménem Smith najde nejen potomky českého Kováče nebo německého Schmidtta, nýbrž i našeho Skřívana. Slovák ze Staré Tury u Nov. Města n. Váhom se dnes v Americe пиše Bruce, což jest jméno starého skotského krále. Původně se jistě asi jmenoval Brůček, Brouček.

Intelligence v Americe si svého rodinného jména váží a jest šťastna, jestliže se nevyskytuje příliš často. Styděti se za jméno rodinné bývá nezřídka považováno za známku nižší kultury. Nicméně někdy — docela proti vůli svých nositelů — jména rodová podléhají některým změnám. Tak na př. Manwaring se vyslovuje Mannering, Worcester se čte W juster (anglicky psáno Wooster); z toho povstala v Americe nová rodinná jména Mannering a Wooster. Tak i jméno nynějšího prezidenta Hoovera bylo původně Huber.*)

V Anglii vyskytují se rodová jména již v XII. století, ale toliko v jižních částech země, hl. mezi normanskými dobyvateli; na severu ujala se teprve ve věku čtrnáctém. Prvá jména vyznačovala místo původu. Na venkově sedláči volili jména prostří: Hill (hora), Wood (les), Field (pole), Dale

*) Pochází z kantonu Bernského ve Švýcarských, odkudž předek jeho se vystěhoval do Porýní; počátkem 18. století odebrala se rodina ta do Ameriky. Zprávy o holandském původu prezidenta Hoovera jsou tudíž mylné.

(údoličko). Nebo se nazývali podle otce: *Mathewson* nebo *Matthews*, *Johnson* nebo *Johns*, *Richardson* nebo *Richards*. Někdy jméno vzato od povolání: *Smith* (kovář), *Taylor* (krejčí) — jindy podle postavy: *Stout* (tlustý), *Long* (dlouhý), *Longfellow* (dlouhý chlap). V období mnohých nářečí a neustáleného pravopisu jména různého původu, na př. *More* (veliký) a *Moor* (mouření) nabily stejněho tvaru *Moore*.

Anglická jména rodová mají tudíž původ patery: 1. od místa původu nebo bydliště; 2. podle křestního jména otcova (patronymica); 3. podle povolání; 4. podle osobních vlastností; 5. ze spojení různých jmen podobných.

V 16. století pravopis známějších jmen byl již ustálen. Když se v 17. století přistěhovali do Anglie Vlámové, Němci, Švýcaři a zvláště Hugenoti (protestantští emigranti) z Francie, byla jejich jména »naturalisována«. Od začátku 18. věku v Anglii už další změny ve jménech se nedaly.

V Irsku byly stran jmen rodových podobné poměry, jaké bývaly dříve na Slovensku a dodnes jsou v Lužici. Rodiny měly dvojí jméno: svoje vlastní, neoficielní, a druhé před úrady. Královské edikty nařizovaly vyvolení anglických jmen. Mnoho rodů se tomu opřelo a zvláště mnoho sedláků i chalupníků přidrželo se svých domácích jmen. Ale ti, kdož se vystěhovali do Ameriky, takové změně přece neušly. Z *Mc Gowen* (syn kovářův) stal se *Smith*, z *Mc Shane* (syn Janův) stal se *Johnson*, z *Breheny* (soudce) stal se *Judge*, atd. Jiná jména byla zjednodušena, na př. *Quiddihy* stal se *Cudahy*, z *Cadwallader* povstal *Cadwell* nebo *Caldwell*, z *Desborough* — *Disbrow*, atd. Z původních jmen udrželo se jich ve větším rozšířeném jenom pět: *Anderson*, *McCarthy*, *O'Brien*, *Peterson* a *Sullivan* (z toho jsou tři irská).

Nejobvyklejších jmen v Americe jest deset v tomto pořadku: *Smith*, *Johnson*, *Brown*, *Williams*, *Jones*, *Miller*, *Davis*, *Anderson*, *Wilson*, *Moore*. Na osmdesát Američanů připadá jeden *Smith*, ale polovina jich nepochází z britských ostrovů. Nositelé jména *Miller* jsou potomci rodin, jež se zvaly Müller, Mühlér, Möller nebo Millar. Jeden můj kolega, pocházející z Lucemburska, jmenoval se Johann Müller. Tak byla adresována i jeho pošta z Evropy za ním docházející — v universitním katalogu však již byl zaznamenán jako John P. Miller.

Ve Spojených Státech žije přes dvanáct milionů černochů, kteří mají vesměs anglická jména.

Nejvíce jména svá mění Židé. *Aaronsohn* se přemění v *Harris*, z *Weinstein* stává se *Winston*, z *Weintraub* — *Winthrop*, z *Lewinsky* — *Lewis*.

Některé podstatné změny vykazují také jména německého původu: *Wannemacher* — *Wanamaker*, *Bachman* — *Bowman*.

Témoto změnami jmen rodových jest práce genealogická hodně ztížena, ale činí ji to tím zajímavější. Tyto změny si námnose vynucují, aby rodopisné stránce byla věnována náležitá pozornost. Množí Američané mají stále po ruce seznam oprávněných nositelů svého rodového jména. Některé význačnější rodiny protestují dokonce soudně proti tomu, aby jejich jméno bylo propůjčováno cizincům nikterak s nimi nezpřízněným. Pro snazší rozlišování některí připojují k rodovému jménu též název místa svého původu, na př. *Harcourt Amory of Ipswich*. *Livingstone Porter*.

Znaky na pomníku sv. Jana Nepomuckého v nádvorí zámku v Tovačově. Tovačov má dvě sochy sv. Jana Nepomuckého: jedna stojí při silnici z Kojetína u mostu přes mlýnské rameno Moravy; podle již omšelého nápisu pochází z r. 1717, a jest ji viděti na obraze Tovačové z r. 1719¹⁾. Druhá je na vnějším nádvorí zámku tovačovského, a nemá žádného nápisu. Jest však

**) Jméno známého amerického básníka.

¹⁾ Viz Ugwitz, Z minulosti Tovačova.

jistě starší než onen pomník prve uvedený, čemuž nasvědčuje především na čelní straně pomníku umístěný erb rodu hrabat ze Salm-Neuburgu, kteří drželi panství tovačovské v letech 1600—1715²⁾. Podle toho pochází zámecký pomník nejpozději z r. 1715. Leč toto určení je příliš široké. K bližšímu určení vede druhý erb vyrytý na zadní straně pomníku, jenž má štit rozčtvrcený, a spartuje se: v 1. a 4. poli lev dvojocasý, v 2. a 3. poli štíť napříč dělený, ve vrchní části poloviční lev a uprostřed štítu je štítek s klínem ostřím ke spodu obrácený. Nad štítem pak 3 helmy. Tedy jde o znak rodu hrabat Liechtenstein-Castelcorno³⁾, a to Františky hraběnky z Liechten-Castelcorno, jež se r. 1705 stala manželkou Arnošta Leopolda hr. ze Salm-Neuburgu, jenž držel panství tovačovské až do r. 1715, kdy je prodal. Pochází tedy tento pomník z let 1705 až 1715.

F. Sedláček.

Budišovští. O této rodině z okolí Třebíče pojednává v »Mährischschlesische Heimathete«, Brno, 1931, sv. 5., Dr. Josef Krinner pod titulem »Eine altmährische Gerberfamilie«. Sleduje rod zpět až k Řehořovi Budišovskému, nar. kolem 1541 a líčí osudy všech větví, jež žily v Třebíči, Brně a Znojmě. V této práci dotčené rodiny šlechtické téhož jména (von Budischowski), jež přicházejí v Rakousích a Německu (srov. Pilnáčkovy Staromoravské rody), s Třebíčskými Budišovskými ovšem nesouvisejí.

J. Pák.

Breycha. Nár. Politika přinesla 5. ledna 1932 tuto zprávu o staré učitelské rodině Breychů ve Chválenicích: »Dne 1. ledna r. 1932 zemřel v plzeňské nemocnici Benedikt Breycha, říd. uč. ve Chválenicích, ve věku 58 let. Zesnulý pocházel ze staré učitelské rodiny, která prožila v učitelské službě celkem 136 let, z nich pak 121 rok na škole ve Chválenicích. Zakladatelem této učitelské rodiny byl Matěj Breycha, který působil od r. 1705 v Těšnicích, a od r. 1810—1842 ve Chválenicích. Jeho syn Josef nastoupil učit. místo r. 1829 ve Štáhlavech a působil od r. 1831—1871 ve Chválenicích. Po něm nastoupil téhož syn Benedikt, který působil ve Chválenicích v letech 1864—1910, kdy odešel na odpočinek; zemřel r. 1919. Zesnulý říd. uč. Benedikt Breycha nastoupil učitelský úřad r. 1893 ve Střížovicích a působil ve Chválenicích od r. 1911 až do své smrti. Vk.

Pamatce Anny Veroniky Nové je nadpis vzpomínkového listu, jež své tetě, zesnulé dne 25. března 1932 v Radomyšli, pietně v bibliofilské úpravě a formátu 16:22 cm vydal a »přátelům do rodinných kronik posílí její synovec PhDr. Bohumír Liska v Praze«. Čtyřstránková upomínka ozdobena jest podobenkou zesnulé z poslední doby jejího života a text přináší stručná biografická data nebožky, která byla dcerou řídícího učitele v Radobytích a ve Varvažově Františka Nového (1809—1882) a Kateřiny (1821—1910) ze starého prácheňského rodu mirovických Dubců. Podobné vzpomínkové listy, ovšem formátu menšího, bývaly když hojně také u nás rozšířenou modou a nejednou — naleznou-li se ve starých modlících knížkách — stanou se vítaným genealogickým pramenem. Proto zaznamenáváme také pietní počin p. Dra Liské, aby nalezl hodně následovníků.

Několik dat o rodině Klostermannové. Spisovatel Karel Klostermann v dopise ze dne 23. února 1923, který jsem uveřejnil v Národních listech č. 208 z 10. srpna 1930, píše Viktor Zeithammerovi, profesoru reálky v Sušici, o své rodině toto: »Má bába, dcera skláře Abele, potomka hugenotského šlechtice a majitele hutí v Ardenách ve Francii, jenž po zrušení ediku nannteského byl vypovězen z vlasti, usadila se v Sušici. Provdala se za skláře Ant. Haueru, který měl tři sklárny v Horních Rakousích. Manželství nebylo štastné, rozšli se s manželem a podržela skelnou hut Sascegattum v Goternaynském lese, asi dvě míle od Haagu. Cítila se Češkou — matka její byla počeštělá Vlaška,

²⁾ Více o tomto rodu viz d' Elvert v Notizenblatt der historisch-statistischen Sektion... 1869, str. 2 násled.

³⁾ Tak je popsán v A. Sedláčkově Heraldice II., 509.

rodem Drinssi — rod pocházel z Benátek. Tři její synové zůstali při otci, jedinou však svou dceru, mou matku, podržela u sebe a později ji poslala do Prahy na výchování. Tam má matka pobyla asi pět let, prázdniny však strávila u svých příbuzných na České huti, kde se také seznámila s mým otcem a za něhož se provdala 1844, a to do Haagu, kde otec se usadil, jakožto praktický lékař, protože má bába, její matka, jí chtěla poblíže sebe. Tam jsem se narodil 1848, ale již následujícího roku rodiče se mnou se přesídliли do Sušice, kam bába se také chtěla vrátiti. Prodala svůj závod, ale do Sušice se již nedostala, zemřela tyfem v Riedu.«

To udává Karel Klostermann o své rodině, což doplňuje několika daty z matrik sušických a kašperskohorských, jež jsem získal při úředním jednání o domovské příslušnosti rodiny Klostermannů: MUDR. Josef Klostermann byl synem Josefa, svobodníka z Schlössewaldu č. 126 - Stodůlecké pozdívky I. část, a Marie rozené Weberové, dcery svobodníka tamtéž. Zemřel 12. listopadu 1875 jako praktický lékař a okresní starosta v Kašperských Horách čp. 34 ve věku 61 let a pochován byl 15. XI. 1875 v rodinné hrobce Abelu v Hůrce (Matrika úmrtí tom. B. IV. fol. 375 Kašperské Hory). Matka Klostermannova byla Karolina, dcera Ant. Haura, majitele sklárny v Schneegattern v Horních Rakousích, a Karoliny rozené Abele, dcery majitele továrny na zrcadla v Hůrce (Hurkenthal). Podle matriky úmrtí tom. B. VI. fol. 1 č. 56 farního úřadu v Kašperských Horách zemřela Karolina Klostermannová vdova, rozená Hauer z Weissenbachu u Friedbergu v Horních Rakousích, dne 23. září 1903 v Kašperských Horách ve věku 81 let (narozena 29. března 1822) a byla pochována 26. září 1903 na hřbitově v Dolním Rejštyně. V Sušici (podle matriky narozených tom. K.) narodila se jím dne 23. května 1850, dne 8. června 1851 Karolina Zuzana, která zemřela svobodná r. 1926; dne 22. listopadu 1852 narodil se František Josef, dne 7. dubna 1858 Antonín Vojtěch, který zemřel 23. května 1858, dne 14. května 1859 Marie Em. Terezie, která zemřela 12. listopadu 1922 v Děčíně. Kajetán Turek.

Clenové rodu Villani zemřeli nebo narození v Sušici. Dne 12. ledna 1801 zemřel v Sušici čp. 36-I. Jan Krištof svob. pán Villani, dědičný pán Castel Pillenico, hejtman ve vojšti, ve věku 67 let. Byl to praděd spisovatele a deklaranta Drahotína sv. p. Villani.

Dne 19. března 1803 zemřela jeho manželka Marie Anna svob. paní Villani, rozená Dlouhoveská z Dlouhé Vsi.

Dne 23. ledna 1818 narodil se v domě čp. 32-I. Karel Boromejský Ignác svob. pán Villani, syn Ignáce a Josefy, dcery Ant. Smrký, občana z Rabí č. 18. Kmotrem byl Karel Villani, pán na Kundraticích a Dolním Těšově, a jeho manželka Jana z rodu hrabat Bořků Dohalských z Dohalic.

Karel Ignác jest náš spisovatel Drahotín Hynek sv. p. Villani. Kmotr Karel Villani byl strýc otce Drahotínova, zemřel bez přímých dědiců; Kundratice odkázal Drahotínovi.

Dne 15. srpna 1821 narodil se Lambert Ant. Em. Villani, syn Ignáce sv. p. Villani, kmotrem byl mu Lambert Hubatius z Kotnova, majitel panství Kněžic.

Dne 22. září 1863 zemřela v Sušici Josefa baronka Villani, rozená Smrková (nar. 19. března 1787), matka Drahotínova.

Dne 30. března 1848 ve věku 49 let zemřela Anna Scheinostová, žena jircháře Martina Scheinosta, dcera Krištofa sv. p. Villani a Magdy roz. Rokosové, dcery mydláře z Netolic č. 20. Kajetán Turek.

Rodopis v rozhlase. V dubnu 1932 proslovil univ. prof. Dr. Artur Brožek v pražském rozhlase přednášku »Jak se rody rozvinují a zanikají«. Dovozuje na vědeckém podkladu sociologickou a národohospodářskou důležitost zakládání rodinných archivů a rodinných kronik, jež po-važuje za »nejjmírnější eugenické opatření, jež mělo by mnohem větší cenu, než

řada mírnějších i přísnějších opatření jiných, počínajíc státem nebo společností doporučovaných nebo nařizovaných zdravotních prohlídek snoubenců před sňatkem nebo zařizováním zdravotních státních matrik a eugenických poraden, atd.... Nelze pochybovat, že poznání vlastního rodu dovede vypěstovati v nás pocit zodpovědnosti za blaho příštích generací». Populárně podaná, ale jistě pro každého rodopisce také poučná a zajímavá tato přednáška vyšla ve »Vesmíru«, r. X. 1931/32, str. 225—229.

Rodopisné falsátorství odedávna bujelo všude, kde převažovala nad touhou po pravdě ještěnost nebo touha po mamon. Dějiny toho znají dosmatek dokladů, a starší z nás dosud pamatuji na řadu »šlechtických« procesů na počátku tohoto století. Dříve nebo později přísná kritika podvod vždycky odhalí. Za dnešní doby falšování pro dokázání šlechtictví už tak neláká, jako dříve, protože pominuly výhody z toho plynoucí, za to však nechybí podnikavců, kteří předstíranými svazky příbuzenskými snaží se domoci velikých amerických dědictví. Markantním dokladem jest případ vídeňského obchodníka Josefa Kudrny, jenž padělal řadu listin, aby se domohl slušné sumy 75 milionů dolarů jako (domnělý) dědic po americké rodině Wendlerů. Na výzvu amerických orgánů zkoumal doklady vídeňský městský archivář Dr. Stowasser, a ten odhalil padělek úmrtního listu Marie Kudrnové, rodem Wendelové, z r. 1824, jenž byl úhelným kamenem celé dědické dedukce Kudrnovy. Pachatel nenastoupil ovšem amerického dědictví, nýbrž trest vězení (Podle zpráv denních listů z 14. ledna 1932).

K českým deskám zemským od r. 1541 vydal p. Josef Hroch, obuvník a rodopisec v Praze V. čp. 56, 7 svazečků rejsťíku jmenného a místního; jsou ke koupi v knihkupectví J. Springra v Praze I., Jílská ul. Rukopis sv. 8. a 9. jest deponován v archivu hl. m. Prahy, kdež týž autor uložil — rovněž k volnému použití zájemců — manuskript své další práce »Poslední vůle v deskách zemských«, abecedně sestavené podle rodových jmen za 350 roků s udáním svazků a stránek, kde dotyčný testament se nalézá. Autor, na jehož požádání tyto řádky otiskujeme, pochází ze starého selského rodu, jenž přes 500 let jest usedlý ve vsi Předbořicích u Milevska, kdež od r. 1618 drží nepřetržitě jeden a týž statek. (Viz »Večer« ze dne 10. VII. 1924). Ve »Sborníku hist. kroužku«, r. XIV. a XV. vydal Sbírku písemných památek Hrochů z Mezilesic od r. 1440—1639, vypracoval několika obcím »Obecní kroniky«, různým osobám byl nápmocen v práci rodopisné, a nyní píše již třetí knihu svých všeobecných pamětí. (Srv. referát V. Klecandy v Čes. čas. histor. XXII., str. 343—346.)

Zakládání rodinných kronik doporučuje O. Zemanová článkem »Rodinné kroniky« v Nár. Politice z 10. ledna 1932. Uvádí, jak v denním životě musíme často se prokázati údají, jež těžko se shledávají, nejsou-li soustavně sbírány a ukládány, aby v případě potřeby byly hned po ruce. Dopládá, že taková kniha »byla by i cenným dokumentem vůbec, nebot nikdy nevíme, ani netušíme, co po dlouhých a dlouhých letech bude třeba někdy zjišťovat«. — Rovněž v denním tisku objevila se (reklamní) noticka s názvem: *Jest fotografování pouhým sportem nebo praktickou potřebou?* Užitečnost fotografie amatérské dovozuje se také praktickou potřebou rodopiseckou: Každá domácnost má mít svoji rodinou kroniku fotografickou, album všech členů rodiny. — Jak viděti, ve veřejnosti nechybí rodopiseckého zájmu!

Rodinnými památkami v nejširším slova smyslu jsou předměty všeho druhu, movité i nemovité, jež mají vztah k rodu nebo jednotlivým příslušníkům a jsou nebo aspoň by měly být ve vážnosti potomků. Došková chaloupka, v níž se narodil pradědeček, je stejně památkou rodinnou, jako panské sídlo, jež je v staletém držení jednoho rodu. Rodinnou památkou jsou také díla, jež příslušníci rodu vytvořili jako stavitelé, umělci, řemeslníci atd. V rodinném archivu by neměly chyběti soupis a vyobrazení jejich prací. Ale nej-

častěji pod slovy v nadpisu uvedenými myslíme na rodinné památky v užším slova smyslu: pozůstatky po předcích, pocházející z jejich denního života a jeho potřeb: rodinné podobizny, svazek dopisů, pečetítko, tabatérka, štambuch, knižní známénko vyšité babičkou, rodinné šperky, sklo, porculán, hodiny kapesní, sloupkové, nástěnné, vykládaný sekretář a j. v. Bývalo hodně takových památek v našich rodinách, ale v kolika se tyto památky dodnes dochovaly a v kolika se ještě pietně opatrují jako rodové palladium! V rodinách nemajících vlastního trvalého pobytu, často měnících bydliště v důsledku svého povolání (úředníci, vejáci a j.), při stěhování se mnoho poztrácelo, zničilo — přišla léta býdy válečné a poválečné, nejedna památká — slzami zkropena — putovala k zlatníku, antikváři, starožitníku. A' mladší generace s upadající tradicí a vrůstající náročností již lehceji se loučí se zděděnými památkami. Jak rád by příslušník jiné větve rodové ty památky získal, jen kdyby o nich věděl! A tu by naše obchody starožitnické mohly mnoho prospěti, kdyby se snažily zjišťovati, kdo jsou osoby na nabízených portrétech, od kojho pochází ta neb ona věc, a soustavně takovéto nesporně rodinné památky nabízeti na př. v tomto časopisu. Jistě jsou tu potíže — mnohý prodávající neudá podobných dat, ale leckdy jsou na předmětu lehce zjistitelná. A pak by starožitnické katalogy musily také k potřebám rodomilů více přihlížeti — i obchodníkovi by to prospělo. Čte-li se na př. v katalogu prodejních archivalií velkého starožitnického závodu: svazek starých vysvědčení, balík výučňových listů z rozhraní 18. a 19. stol. — upoutá to snad zájem někoho, kdo podobné věci sbírá ne-soustavně, jak se mu pod ruku dostanou. Oč více však zájemníků by se objevilo, kdyby bylo uvedeno, jaká jsou to vysvědčení, kdo a kde je vydal a komu svědčila! Členové RSC jistě by uvítali, kdyby antikvariáty, obchody starožitnostmi atd. v tomto časopise upozorňovaly na rodinné památky, jež mají na skladě. Pro názornost uvedeme z 20. seznamu knih antikvariátu V. a V. Straka v Kolíně n. L. Prokopova 43, kdež nacházíme ohlášení dvou rodinných památek:

96. Dobový »Štambuch«, který obsahuje m. j. malovaných, lepených a pod. vzpomínek, násl. památku (květ jest přelepen kouskem látky), která nese tuto poznámku: »Kytice z ostrova Capry a proužek červené látky z Garibaldové blusy — dar to od Paní Anny Fryčové z Paříže, r. 1857«. Velice dobře zachovalé. Kč 45.—.
97. Tobolska, velice pěkně vyšívána t. zv. »šmelcem«, obsahující 8 dopisů (6 českých a 2 německé), které psal učitel Jan Novotný svým dětem, kupci Novotnému v Kosmonosích a synu Josefu, »Kaufmanus Subjekt bei Herrn Joh. v. Lauterbach« v Ml. Boleslaví. Dopisy jsou datovány r. 1828—1831. Tobolska opatřena iniciálkou J. N(ovotný). Kč 60.—.

Získají-li zájemci tímto upozorněním cennou pro ně rodinnou památku, potěší redakci, podají-li jí o tom na lístečku zprávu.

Francouzští emigranti v Čechách. K článku pod tímto titulem v časopise RSC (III. 21—23) otisklému připojuji ještě malý dodatek. Mezi listinami staré magistrátní registratury ml.-vožické nalezl jsem německy psanou žádost z r. 1814, která má na rubru nápis: »Jan König, francouzský emigrant, usedlý v Ml. Vožici, žádá o dovolení, aby mohl měšťanskou vdovu Mariánu Kuklovou za manželku pojmoti«. Žádost ona zní takto:

»Slavný magistráte! Jsem synem Jakuba a Kristiny Königových, křesťansko-katolických manželů a narodil jsem se v městě Strassburku k císařství francouzskému patřícím (kde můj otec posádkou ležel). Můj otec byl vojákem a sloužil posledně u 124. francouzského pěšího pluku. Já jako vojenské dítě dostal jsem se záhy do vojska a sloužil jsem rovněž v 124. pěším pluku, od kterého byl jsem pak jako sluha přidělen císařskému plukovníku p. hraběti z Rejů*. Když pak můj pán v r. 1812 v bitvě před Moskvou těžce

*) Snad potomek starožitného polského rodu Rejů z Naglovic?

byl zraněn, nucen byl odebrati se na léčení k svému bratru v Čechách usedlému, p. hraběti Karlovi z Reiu do Zbraslavic čili Königsaalu u Prahy, kam jsem jej rovněž následoval. Po uzdravení odebral se můj pán do Francie, já jsem však onemocněl a byl jsem na doporučení mého pána dopraven do měšťanského špitálu v Praze. Uzdraviv se obdržel jsem místo jako úřední sluha v zámku ml.-vožickém v měsíci lednu 1813. Zde v městě Ml. Vožici seznamil jsem se s vdovou Marianou Kuklovou a náš pomér nezůstal bez následků. Jako svobodný a čestný muž, který vždy počestně se choval, chci se v rakouských zemích usadit, svůj poklesek napravit a vdově Marianě Kuklové čest a občanskou úctu zachránit, jakož i o ni a dítě starati, považuji proto za svou povinnost za manželku ji pojmosti. Poněvadž nemohu se svým křestním listem legitimovati a můj pluk mi jako emigrantu vysvědčení nevydá, jsem ochoten odpřísáhnouti, že jsem 43 roky star, křesť. katolického náboženství, syn rodičů Jakuba a Kristiny, jsem svobodný a ochoten poddanskou přísluhu složiti. Sl. magistrát mohl již po celý rok o mé dobrej a řádném chování, poslušnosti a správnosti se přesvědčiti a proto prosím, aby mi laskavě v tomto těžkém případu pomohl a dovolil, abych mohl vdovu Kuklovou za manželku pojmosti a výčtky svého svědomí upokojiti.«

Francouzské vojsko přitáhlo do Ml. Vožice v r. 1806 a důstojníci ubytováni byli v zámku hraběte z Kuenburgu. Při hostině veškerá jídla a nápoje musil prý vždy někdo z hostitelů napřed okusit a pak teprve důstojníci jedli a pili, protože prý se báli otrávení. Jeden francouzský voják byl tehdy za Vožici u Staniměřic od sedláků zabít a v Janově pochován. Rich. Hrdlička.

Potomci italského vědce Galvaniho žijí na Hané? Pod stejnomyenným titulkem přinesl olomoucký deník Pozor ze dne 5. února tuto zprávu: Malá obec Krčmaň u Grygova může se honositi tím, že má mezi svými obyvateli potomka slavného italského vědce, badatele v oboru elektřiny L. A. Galvaniho. Jeden ze synů slavného badatele sloužil na vojně u bývalého 54. c. a k. pěšího pluku v Olomouci, kde byl šikovatelem. Galvani se v Olomouci oženil s dcerou krejčího z Holice A. Jahnovou, z kteréhožto manželství vzešly tři děti. Galvani cdešel později s celou rodinou do staré své vlasti, do Italie. Skončil však život neštastně, neboť se zastřelil a rodina zůstala v Italií bez prostředků. Matka se vrátila zpět na Moravu, kde přechodně bydlila v několika obcích a po řadě let zemřela. Její syn František měl útulek u bohatého rolníka M. Dosoudila ve Velkém Týnci a později, jako jeho otec, sloužil u 54. pluku v Olomouci. Po vojenské službě usadil se v Krčmaní u Grygova, kde se oženil s dcerou rolníka Marií Kovářovou. Z manželství vzešly dvě děti. František Galvani jest již starcem a pátrá nyní v severní Itálii po dalších potomcích svého velkého předka. — Potud zpráva. Na kolik jest zpráva správnou, nelze prozatím zjistovati. Galvani Luigi Aloisio, lékař a fysik, narodil se 9. září 1737 v italské Bologni a zemřel 4. prosince 1798 tamže. Jeho proslulost spočívá v objevení tak zvané galvanické elektřiny. Zpráva olomouckého deníku jest velmi zajímavou a nezdá se ani býti nepravděpodobnou uvědomíme-li si, že na konec osmnáctého století sluší položiti četné změny v sídlištích nejrůznějších rodin a osob, zapříčiněné válkami a válečnými nepokoji. O hanáckém Galvanim přineseme dodatečně podrobnější zprávy. Bezděka.

Literatura.

Dr. Richard Fischer, Loštické hřbitovy. Olomouc, 1930, str. 22. — Týž, Loštičtí na cizích hřbitovech. Olomouc, 1931, str. 27.

Nevelké dvě knížečky, vytrysklé z lásky loštického rodáka, nyní starosty hl. m. Olomouce, k vlastnímu rodišti, z jeho piety ke generacím rodáku,

»jichž životy některé zapadly do půdy bez stopy a ohlasů, jiné zase mluví k nám jmény na křížích a pomnících, a zase jiní za něž nemluví jen jména, nýbrž i všeobecně známé činy«. Autor načrtává zbežně historii loštických hřbitovů a provází nás po nich od rovu k rovu, uvádí jména a doprovází je vzpomínkami na jejich zemřelé nositele, na jejich činy, jimž si zasloužili paměti potomků. Před očima vyvstane nám tu celý společenský a sociální život venkovského města za posledních sto let... — A v knížecké druhé nacházíme snůšku rodáků loštických, kteří jsou pochřbeni na hřbitovech mimo své rodiště. S nemalým úsilím, pátráním a psaním na všechny strany, autor dopidil se slušné řady krajanů, zemřevšich jinde než v Lošticích, tolika, že to až dává »možnost zamysleti se nad podílem, jaký mělo naše malé město v celém národně-politickém, kulturním, hospodářském životě našeho národa«. Na rozdíl od knížecky předchozí, jež sbírá jména a vypráví o jejich nositelích tak, jak vedle sebe na hřbitově leží, ve spisku tomto uváděni jsou Lošťtí na cizích hřbitovech v pořádku abecedním, o každém se načrtává biografický obrázek, autor uvádí rodáky až z 18. století, jak se o nich dopidil. Obě knížecky zasluhují uznání pro pietního autora, ale také, aby našly co nejvíce následovníků. Každá obec by měla mít takového průvodce městem mrtvých, a byla by to vděčná úloha jin. pro duchovní správy, zvláště když podobná látka přímo volá po uveřejnění ve farních věstnících.

Ms.

Ahnentafeln und Stammbäume bearbeitet von Archivrat Josef Häussler.
Eigenverlag Troppau (Opava), Johannesg. 7. Dosud tři sešity velkého, foliového formátu.

Jak uvádí autor, archivní rada suverénního rytířského řádu maltánského v Opavě, v úvodu k 1. sešitu, vyšlému v prosinci 1929, jest účelem jeho publikace, vynášeti na světlo rodopisné materiálie dosud neznámé, uchovávané v různých archivech soukromých, v lenních deskách, na pomnících, náhrobních kamenech atd. Tak přináší z rodinného archivu svob. pánu Sobků z Kornic na zámku v Stablovicích (Slezsko) nejen náčrt hraběcí větve tohoto rodu počínaje Karlem Jindřichem I. (1683—1738), nýbrž i pošlosti svobodných pánu téhož jména, dále genealogii Pottů v. Lubras, vývody Šmerhovských z Lidkovic, rodinné zápisky Karla Josefa hr. z Hodic (z konce 17. a počátku 18. století) a různé matriční výtahy. Z různých jiných archivů sestavené nacházíme tu rozrod Sedlnických z Choltic, Fuchsů z Kandenbergu, vývody Artura hr. Henckela z Donnersmarku (1836—1921), Jaroslava Thun-Hohensteina, JUDr. Adolfa děd. prince ze Schwarzenbergu, Karla Buquoye de Longueval, Jana Imre z Hardeggu, rozrod hrabat Welscrů z Welserheimbu od poč. 17. století, vývod z 8 předků Anny Barbory v. Stockmans, roz. v. Wrochem, vývod ze 64 předků slezského básníka Josefa sv. p. z Eichendorffu, rozrod rodu Václava ze Skal († 1639), vývod Jaroslava Hugona sv. p. ze Schönau (1826—1894), rozrod říšských hrabat ze Sprinzensteinu od konce 15. stol. Mnoho materiálu přináší výtahy z matrik městské fary opavské z let 1627—1664, jakož i zprávy o rodu Larischů, sestavení s použitím pozůstalosti prof. Zukala v Slezském archivu zemském.

Již z tohoto letmého přehledu je patrnó, jak velké bohatství rodopisných údajů přináší první tři sešity Häusslerovy publikace. Jsou tu zprávy o mnoha stech šlechtických rodu, jmenovitě slezských — teprve důkladný rejstřík na konci celého díla umožní co největší využití této hluboké studnice genealogických dat, jež jsou tím cennější, že spočívají vesměs na původních, namnoze úředních, nebo pro svou bezprostřednost naprostě věrohodných pramenech. Vítáno by bylo, kdyby jména rodů původu slovanského aspoň v závorce podávána byla v správné transskribci, tedy ne pouze německým, leckdy komolíčím způsobem psaní. Místo staršího »Stammbaum« bylo by dátí přednost novějšímu a správnějšímu názvu »Stammliste«, jako autor sám již v 2. a 3.

sešíť pro číslování osob ve vývodech užívá přehledné soustavy Kukulovy. Dílo tak cenné jako Häusslerovy tabulky mělo by v pracovnách rodopisců být po ruce ukončené co nejdříve. Žel, krásná výprava na jednotlivých, jen po jedné straně tištěných listech, činí dílo nákladným a brzdí zajisté rychlejší vydávání. Dlužno vzdáti všechno uznání plíši i obětavosti autorové, ale pro budoucí edice podobné mělo by se předem uvážiti, zda vydání třebas méně honosné, ale ve formě knižní by neumožnilo levnější a tím i rychlejší vydávání. Bylo by tak lze vydávat ucelené svazky, opatřené již rejstříky, čímž užitek z tak krásné publikace by se jen zmnohonásobil.

Ms.

Al. Ritschny - Fr. Jos. Häussler, Geschichte der Malteser - Ritter - Ordens Kommende St. Johann in Schlesien 1100—1931. Vl. nákladem autorů, Opava. Stran 120, s mnoha ilustracemi.

Slezské komendě sv. Jana rytířského řádu maltánského dostává se touto nevelkou, ale kásně vypravenou knihou zhuštěného přehledu jejich dějin. Předeslavše stručný nástin všeobecného vývoje tohoto řádu, vypisují autoři osudy jeho usídlení na Opavsku od 12. století až do nejnovější doby. Vlastní líceň rozpadá se ve dva oddíly: dříjiny komendy (Gröbnig) a sv. Jana v Opavě. Autoři všimají si také hospodářských a sociálních poměrů na řádových državách, ale nejvíce pozornost — a to činí knihu po stránce genealogické i heraldické zvláště vítanou — věnují osobnostem jednotlivých komturů, kteří za staletí v držení téhoto obročí se vystřídali. Jsou tu jen jednotlivá jména s letoopočty, nebo zase obsažnější či stručnější životopisy, podle toho, jak plynou zprávy pramenné — ale kde to bylo jen možné, jsou vyobrazeny znaky dotyčných rodů a reprodukovány podobizny. Znaky v drobné, ale čisté reprodukcii podány podle kreseb spoluautora, arch. rady Häusslera — shledáme se tu i v podobiznách se jmény mnoha známých rodů, zvl. Thun-Hohensteinů, Kolowratů, a j.

Ms.

Ph. Dr. Anton Markus - Ratkovich: Geschichte der Familie Markus schlesisch-mährischen Ursprungs. Neu-Titschein, Selbstverlag der Familie, 1931, 8°, 80 stran, XXII. tab., 1 rodopisná tabulka, II. tab. nečíslované. (Tištěno jako rukopis v tiskárně L. V. Enders'sche Kunstanstalt in Neu-Titschein.)

Rod Markusů jistě s radostí uvítal výsledek třicetiletého usilovného sbíráni rodopisné látky a její vzorné zpracování Ant. Markusem, vrchním schwarzberským archivárem v Třeboni. Rodovní příslušníci, kteří umožnili vytíštění dějin rodových, jsou plně odměněni prací, již nutno prohlásiti za vzornou a překladnou. Rod Markusů, většinou německý, třeba že v jeho žilách koluje mnoho slovanské krve, české a jihoslovanské, může odvodit bezpečně svůj původ poměrně pozdě t. j. teprve od polovice 18. století od měšťana olomouckého Jana Jiřího Markuse, pocházejícího z Jistebníku ve Slezsku. Jen k r. 1740 zdařilo se dosud přesně vystopovati přímou posloupnost, ač náznaky vedou do století 17., a jméno rodové — původně křestní jméno po patronu evangelistovi sv. Marku v latinském tvaru Markus — lze stopovat již od 14. století, jak podrobňě doloženo v první hlavě posuzovaných dějin. Hlava druhá vypisuje životní běhy Jana Jiřího, jeho manželky Anny, ovdovělé Mannové a jejich děti, z nichž nejstarší Jáchym udržuje rod. Vnuci Jáchymovi, synové syndika přiborského Antonína (1779—1848), Amand (1810—1874), Dominik (1818—1894), František (1822—1902) a Eduard (1825—1909) jsou pak zakladateli dosud žijících větví Markusů-Ratkovichů a větví Markusů novojických, lipnických a přiborských, o nichž jednají hlavy V.—IX. Zvláštní pozornost věnována v hlavě XI. rodové statistice, již dovozeno, že rod tento v období 1740—1931 čítal celkem 104 příslušníky, z nich 79 vlastních a 25 sňatkem přibylých; 16 žen se z rodu vydalo. Zvláště oblíbená jména v Markusově rodě, který vždy byl vyznání římskokatolického, byla Amadeus (3×), Antonín (4×), Dominik (4×), Jiří (4×), Jan (3×), Karel (5×), Anna (11×), Eva (3×), Karla (5×) a Josefa (3×). Vzrůstu jsou Markusové většinou prostředního, jen 7 mužů

bylo postavou velikých. Zvláště vysokým věkem 84—89 let vynikli tři členové rodu. Jinak byla úmrtnost takováto: V 1. roce věku zemřelo 9 dětí (12,7%), v období 2—10 let 5 dětí (7%); mezi 11—20 rokem věku 3 (4,2%), mezi 21—30 rokem 6 (8,5%), mezi 31—40 i (1,5%), mezi 41—50 rokem 10 (14%), mezi 51—60 lety 8 (11,2%), mezi 61—70 pak 7 (9,9%) a mezi 71—80 zase 9 (12,7%). Přes 80 let žili 4 (5,6%) příslušníci rodu. Zjistiti bezpečně příčiny úmrtí jest jak rodopiscům známo, velmi obtížno pro nedokonalé zápisu tohoto druhu v matrikách. I Markus narazil na tyto potíže; mohl zjistiti příčinu smrti jen u 33 případů, při čemž o nějaké dědičné chorobě v rodě Markusů nemalezl zpráv, také ne o onemocnění rakovinou. Duševní schopnosti Markusů jsou velmi dobré, z duševních chorob objevila se pouze jedenkráte dementia praecox, jedenkráte progressivní paralýsa a u jedné přivedané ženy paranoia persecutoria. Zajímavá data přináší statistika sňatků a počtu dítěk jednotlivých manželství. Jen tři manželství byla v rodu bezdětná, 17 manželství měla po 2—12 dětech. Nejvíce dětí — 15 — měl ze dvou manželství syndik Antonín. Sociální postavení příslušníků rodu jeví stále tendenci spíše stoupající. Nalézáme mezi vlastními příslušníky rodu úředníky, duchovní, lékaře, důstojníky, obchodníky, doktora medicíny, doktora filosofie, inženýry; dcery rodu vdávaly se za důstojníky, úředníky, obchodníky, profesora a řediteli občanských škol.

V poznámkách a doplňcích, připojených vlastním dějinám rodovým, uvádí Markus podrobně užité prameny a bohatou literaturu a podává rodopis rodin spřízněných (Hasitschka, Heindl v. Auenfeld, v. Collin, von Czerny, Krautwurst, Havlík (z Kouřimě), v. Philipovich, Jedeck, Stiebar, Weiss, Ratkovich (de Modruš), Vinski, de Vukassovich, de Temple, Zarboch atd.). Ke konci připojený vývody přímých předků auktorova syna a Karla Klause Marcuse z větve novojičeké. Jmený rejstřík osob a fotografické reprodukce rodinných památek, zejména portrétů, ukončuje dílo.

Podal jsem úmyslně dosti obsírný výtah z obsahu práce Markusovy, abych našim rodopiscům naznačil způsob, jak nutno založiti a upraviti rodinnou kroniku, aby z ní měli potěšení nejen příslušníci rodiny a rodu, nýbrž i rodopis jako věda. Doporučuji všem našim rodopiscům vřele práci Markusovou jako metodicky vzornou a příkladnou, jak jsem z počátku napsal, a byl bych velmi rád, kdybych mohl co nejdříve stejně pochvalně psát o práci, sepsané nejen v duchu, nýbrž i v jazyku českém. Adolf Lud. Krejčík.

Vilém Koleš, Staré Třebechovice. Č. 5. a 6. (1931) a 7. a 8. (1932). Cena sešitu Kč 2,50.

Také v těchto sešitcích zase mnoho zajímavých zpráv pro minulost Třebechovic p. Orebem, i pro okolí a pro staré tamní rody. Ž pestrého obsahu uvádíme příspěvek Dr. J. V. Simáka, *O byvatelé třebechovičtí r. 1651* (soupis z archivu min. vnitra). Vydatel otiskuje poslední vůli dr. J. T. H. Heldu, řadu kronikářských zápisů o nešťastných příhodách a událostech mezi r. 1690 a 1714 v obcích vůkolních. Něžný obrázek z doby tak z v. »Těmna« pojednává o změnách rodinného jména při přijetí do cechů. Pilně si všimá zpráv o vyniknuvších rodáčích, přináší zprávu o portrétu P. Bonaventury Pitra, atd. Dr. Ant. Kareš z Třebívlic vypisuje tu vzpomínky svoje jako osobního lékaře na poslední léta Goetheovy Ulriky von Levetzow. Z otisku několika důležitějších a zajímavých zpráv třebechovických matrik zaznamenáváme císařskou legitimaci Ernesta Karla Maria, nem. syna Karoliny Kolino z Hradce Králové, narozeného 8. prosince 1846, jenž per rescriptum principis z 28. ledna 1871 legitimován na jméno svého nemanž. otce, jímž byl důstojník Ernest von Zülow.

Třebechovice pod Orebem. Vydala m. rada jako propagační dílko v publikaci »Výstavba a národní hospodářství evropských měst, Českosl. republika«. Nakladatelství Service de pays Praha - Berlín - Basilej. (1932)

Krásně vypravená, hojně ilustrovaná publikace, v níž Fr. Probošt po-dává přehled dějin města, a Vilém Koleš zachycuje několik episod z kronik starých Třebechovic, doprovzených reprodukcí portrétu Dr. Th. Held a (1770—1851).

A. Prokop, Z Třebovské kroniky. K 400. výročí povýšení Třebovic na městys. Nákl. míst. osvět. komise, 1932, str. 32.

Příležitostná knižecka, jež přináší obšírný historický přehled dějin obce od 14. století, jež původně náležela pánum z Kravař, pak Sobkům z Kornice, Střelům z Chechlů, od nichž r. 1513 sňatkem Markety Střelové s Jindřichem Bzencem z Markvartic přešla na tento rod, a zůstala při něm celé století. Text doprovází portréty a znaky Bzenců podle Paprockého, s nímž Ondřej Bzenec, zemský hejtman moravský (úkladně za-střelený 1595) byl v přátelských stycích.

Naše Valašsko. Kulturní věstník o jeho životě a potřebách. Řídí Fr. Táborský a Jos. Válek. Úpravu řídí malíř a grafik Karel Svolinský. Ročn. II. Vsetín, 1931.

Dr. V. Dědina, *Pro vnitřní posílení národa* (úvodní slovo, zdůrazňující důležitost regionalistického studia). — K. Kobliha, *Nekšové z Landeku* (přehled genealogie rodu od konce 15. stol. podle Paprockého, s rodokmenem a vyobrazením znaku. Poslední člen tohoto rodu, Lukrecie Nekšovna z Landeku († 1614) vdala se v druhém manželství za Albrechta z Valdštýna a dala svým značným přínosem základ k jeho vzestupu. V »hlídce soupisové« (str. 140—141). P. Kvasníčka přináší dodatky s vyobrazením ná-hrobníků Nekšů v kostele štípském. — Florian Zapletal, *Renesanční zámecky v Hustopečích nad Bečvou* (nyní majetek rodiny Baillou), byl vystavěn Viktorinem z Žerotína v l. 1595—1610). — Dr. F. Bednář, *Účast Valašska v boji o toleranční patent*. — Florian Zapletal, *Pohled na Starý Jičín z roku 1593* (dřevoryt Willenbergerův v Paprockého Zrcadle markr. mor.) — Týž, *K otázce o nejst. pohledu na Starý Jičín* (opravuje mínění, že by obrázek St. Jičín z Hůrky pocházel z 16. stol.) — F. V. Peřinka, *Valašsko z pustošenou r. 1663* (od Tatarů vpadnivšich sem od armády turecké z Uher, rodop. materiál). — Petice valašských evangelíků císaři Josef II. (odo Vsetína, 28. dubna 1780 s fascimilem). — Fr. Tichý, *V satská léta Jana Hrdličky* (1741—1813, prvého evang. faráře ve Vsetíně po tol. patentu, spisovatele prósou i veršem). — Z mých pamětí Klobouckých (Fr. Šerý, býv. z. poslanec a starosta kloboucký otiskuje I. část svých pamětí; začínají rodinnými údaji a dospívají do let 1860tých.) — V každém čísle hlídka musejní, obecních kronik (velmi instruktivní, všímá si obecních archivů!), hlídka soupisová (upozorňuje na památky v kraji), biografie zasl. pracovníků.

Věstník Matice Opavské. Řídí s kruhem stálých spolupracovníků prof. Václ. Čepelák v Opavě, ul. B. Němcové 3. Ročník XXXV. 1930 a XXXVI. 1931.

Ročn. XXXV.: Prof. Čepelák rozebírá poměr Slezska k Masarykoví podle zpráv r. 1912 zaniklého Opavského Týdeníku, a to od první zmínky v r. 1883. — V. Hauer, Josef Zukal (nekrolog s podobiznou zasloužilého učence slezského, jenž † v Kroměříži 8. května 1929, stár 88 let. Hauer tu podrobne uvádí Zukalův život i dílo, bibliografií jeho tištěných prací i výčet jeho historické pozůstatosti, uložené v zemském archivu slezském. Zvl. důl. jsou tu Zukalovy genealogické katalogy šlechty moravsko-slezské, a měšťanstva opavského i proslulých Slezanů, 20 kartonů asi s 20.000 lístků). — L. Peřich, *O sudy slezského zemského archivu* (podává historii a vývoj až do zač. 18. stol. — neukončeno). — V. Hauer, *Několik dokladů k dějinám zemědělství na Opavsku v 17. stol.*

(z protokolů sněmovních a přiznávacích konsignací — důl. pro poznání zámožnosti poddaných). — V rubrice Slezská kronika uznale vzpomenuto 70. narozenin prof. V. Haueru (17. II. 1930), zasloužilého národního a kulturního pracovníka slezského a do nedávna ředitele zemského archivu v Opavě.

Ročn. XXXVI. Dr. K. Černohorský, J. W. Wielandovy mapy Slezska jako pramen národopisného studia (podle rytin, jimiž mapy ty zdobeny — i pro rodopisce zajímavé!) — V. Čepelák, Opavsko a slovanský sjezd 1848. — V. Hauer, Opavský týdeník a dopisy Praskovy. — J. L. Mikoláš, Z literatury o Ondrášovi, (pověstném selském rebelovi). Dr. Jindř. Urbánek, Z historie opavských nemocnic. (Přehled vývoje od 14. stol. do nejnov. doby, s podobiznami Dr. L. Heidericha (1755—1805), Dr. Fab. Rokity (1810—1868) a Dr. Arn. Freisslera (1836—1904). —

V každém čísle tohoto krásně vypraveného časopisu zvláštní hlídka historická, literární, divadelní a rubrika »Slezská kronika« s biografiemi vynikajících slezských pracovníků. Přílohou druhé vydání knihy V. Praska: Půlstoletí kulturních našich snah pro Slezsko.

Od Ještěda k Troskám. Vlastivědný sborník českého severu. Turnov, ročn. X. 1931/32.

Dr. J. V. Šimák, Zprávy o krčmě na Labi pod Malou Skalou z r. 1548. — Týž, Povodeň r. 1703 (z arch. min.vnitra, popsaní škod ve vsi Modřišicích, v městě Turnově a soupisy poškozených). — Týž, Soupis poddaných panství Hruboskalského r. 1783 (pokračování). — Týž, Olazanském dvorce (osudy někter. rodin, jm. Jeníka z Gembendorfu v 17. stol.). — Al. Šimon, Zemědělství a hosp. průmysl na Hradištsku v I. pol. 19. stol. — F. Zuman, Nákováňské faře v letech 1833—1849 (doba působení Vinařického). — Z předch. ročníku pokračuje pečeť Dr. Šimáka otisk práce † Jos. Škody, Místopisné paměti Českodubská II. (velmi mnoho rodop. materiálu). — Jan Hrdý pokračuje v otiskování krajských patentů z 18. stol., v nichž plno topografických i genealogických údajů. — F. M. Bartoš, Nový Zákon Kryštofa z Vartenberka z r. 1477 (referuje o rukopisu a otiskuje s rodinnými zápisny Vartenberků z 15. a 16. stol.). — Al. Šimon, Na Hradištsku za revolučních let 1848—1849 (lící jm. práci a konec revolucionáře Em. Arnolda; s něk. podobiznami). — J. Bína, Z prosečských pamětí (vypisuje Tradice vl. rodu. Praví úvodem: »Byly našími dětskými pohádkami, ty staré pověsti rodové, které jsme slýchali jako děti vypravovati od rodičů za zimních večerů... Pověsti tyto... i dospělími posluchači byly s napětím sledovány, protože hrdinové jejich byly osoby nám blízké, naši předkové, kteří v nás budili rodovou hrđost, chránící nás od skutků zlých...«).

Zprávy Městského musea v Německém Brodě, XI. 1931. Str. 84.

Tato publikace jest vlastně obsažným sborníkem pro dějiny Německo-brodská: zprávu o činnosti kuratoria musejního za léta 1926—1930 předchází řada hodnotných statí a pojednání, z nichž zaznamenáváme: J. Hromádka, Něm. Brod a Lipnice za hrabat (Františka a Martina) z Thurnu (1561—94). — Fr. Petr rozepisuje se o katastrofální povodni v N. Br. r. 1714, o Havlíčkově učiteli Vincenci Doubravovi, a pokračuje v historii starých domů německo-brodských XXXIV.—XLIV. — Prof. dr. Václav Fiedler popisuje kostel, faru a jejich archiv v Č. Bělé. Také oddíl »Drobných článků« přináší cenné příspěvky, a genealog. rodin z Německobrodská s užitkem sáhne po této ročence jako po předchozích. Ms.

Ročenka Městského musea a zemědělského oddělení za rok 1931. Sušice, 1932, str. 16.

Přináší vedle výroční zprávy za rok 1931 pojednání ředitele musea Kaj. Turka »Dějiny rodu Uhlů a hotelu Svatobor v Sušici«. Rod Uhlů připomíná se v Sušici již r. 1464, ale souvislá genealogie datuje se teprve od počátku 18. století, a to v Hlavňovicích a Malonicích, odkudž dostavá se do Sušice poznovu, drží pak v několika generacích veliký hostinec, nynější hotel Svatobor. K doplnění rodopisu Uhlů připomínáme, že se r. 1816 přihlásil ke konkursu na místo profesora heraldiky a diplomatyky na universitě pražské také Alois Uhl, profesor »des Stils« v Písku, ale ke zkoušce se nedostavil.

Sběratel. Orgán všech sběratelů v Č. S. R. Vydaří František Kunc, Č. Lípa.

Časopis tento vychází nyní již třetím rokem, a — na rozdíl od současně r. 1929 vzniklého »Sběratelského archivu«, jenž záhy přestal vycházet — zdá se, že bude prosperovat. Sběratelé všech oborů tu najdou »svůj koutek«, především ovšem numismatikové a filatelisté. Každý, kdo má zálibu ve sbírání jakéhokoliv druhu, naleze ve »Sběrateli« informátora a rádce, jenž může začátečníky i pokročilejší sběratele uváděti na správné cesty a uvarovati nejednou i před škodou. Ať rodopisci nevycházejí tu na prázdro, nejedna stať i jim bude vítaným upozorněním. »Sběratel« byl by vhodným místem, kde také rodinné písemnosti a památky by mohly být ohlašovány, aby se dostaly do rukou příslušných zájemníků, kteří po jejich existenci se často marně pádí.

Zeitschrift für die Geschichte der Juden in der Tschechoslowakei. Herausgegeben von Hugo Gold, Jüdischer Buch- und Kunstdruckerei (Brno, Rennerova 20 a Praha X., Vítkovka 3a). Ročn. I. 1930/31; II. 1931/32. Předplatné Kč 60.

V září 1930 počal v Brně vycházetí vyše uvedený časopis, jenž v prvním svém ročníku přináší řadu článků o dějinách Židů, jak jednotlivců a jednotlivých rodů, tak i celých židovských obcí. Podle úvodních slov má nová revue být především snůškou materiálů a drobné práce historické, na níž budoucí badatelé budou moci vybudovati synthesu židovských dějin v území republiky. Nás zajímá, že zvláště pozornost má být věnována židovskému rodopisu, »jenž svým psychologickým zakořeněním má dátí dějinám židovským jakožto dějinám našich předků hlubší podklad citový«. Z celého obsahu I. ročníku zaznamenávame: Th. Austerlitz rozepisuje se ve dvou článcích o židovském museu v Prešově; L. Blau, Zur Geschichte der Juden in Neueren (uvádí familiány v Nýrsku z r. 1799); Dr. H. Schweneger, Über die zweite Ansiedlung der Juden in Lüdenburg (žid. obec v Břeclavi zanikla za 30. války) a obnovena r. 1651 a následující Židů vypuzených z Valčic); J. Polák-Rokycana, Rozmitál (vzpomíná uznale působení pánu Lva († 1485) a Zdeňka Lva z Rozmitála na ochranu Židů v Čechách); H. Gold, Zur Geschichte d. Juden in Pirnitz (otiskuje podle lánského rejstříku Židy usedlé v Brtnici); vídeňský Dr. Gelber: Die böhmisch-mährischen Juden und das Napoleonsche Sanhedrin (pojednává o starostech rakouské vlády stran části českomoravských Židů na zahraničních událostech počátkem 19. století). Brillinger, Der Prager »Schammes« in Breslau, přispívá k osvětlení hospodářských poměrů pražského Židovstva a jejich obchodování s Vratislavem 17. a 18. stol. — Dr. H. Schweneger rozepisuje se o židovské škole břeclavské. — Židovským museem v Prešově provádí článek Dr. Theod. Austerlitz. — Jaroslav Rokycana píše o domech Jakuba Bassewiga z Treuenburku, a j. v. — V ročníku II. nacházíme od J. Hoffmanna dějiny Židů v Kadani, soupis židovských familián z r. 1799 ze Spálu. Poříčí, materiálie k biografii Sonnenfelsové; L. A. Frankl pojednává ve statí »Zur Geschichte der Familie Frankl« o vlastním rodu vůbec, o rodu Höningů (4 synové povýšeni na šlechtice s predikáty: v. Höngsberg, v. Höngshof, v. Henkstein a v. Bienenfeld). — Israel Höning z Höngsberku stal se vládním radou a ředitelem tabákového monopolu), z nichž Mirjan se vdala za Lazara

Fránkela, jenž se stal předním občanem chrudimským, i o jiných rodech zpřízněných. — Dále nacházíme článek o rodu Horowitzů v Praze v 16. stol., o židovské obci v Kostelci, o rodu Laschů z Hroznětína (Lichtenstadt) u Karl. Varů, o rodu Dattelzweigů, Bachrachů, atd. Soupis hodonínských Židů z r. 1773 uveřejňuje Dr. G. Treixler, řed. gymnasia v Kraslici, k němuž připojuje zajímavá data o rodinách Frankfurterů, Schlesingerů, Körnerů. Rodopisec najde v obou ročnících tohoto časopisu hojně genealogických dat o rodech židovských i s nimi zpřízněných rodinách nežidovských. Bohatý materiál v obou ročnících obsažený by zasluhoval, aby se stal přístupnějším řádnými rejstříky.

Soupis rodopisců.*)

Bezděkov u Klatov. Václav Petrášek, řídící učitel, a Karel Polák, stavitelský asistent, poslouží ochotně zájemcům zprávami o všech rodech na Klatovsku usedlych, a to jak z matrik klatovských, tak z katastrů. — Badatelům vlastivědným i genealogickým p. řídící Petrášek podá s ochotou zprávy o jednotlivých osobách a rodech, jež se na Klatovsko přistěhovaly z různých míst v Čechách.

Praha. PhDr. Bohumír Lafka, bibliothekář, Smíchov, Horní Kesnerka 192. Děje vlastního rodu, rozrostlého na Strakonicu, Rokycansku, Podbořanskou a v Americe, díle rodů Babor či Bavor na Strakonicu a jednotlivých nositelů toho jména, Měchura, Dubec na Písecku a Strakonicu. K účelu historické topografie i starousedlé rody v Radomyšli, zvláště Botschon či Bočoun, Mlčán, Kovář, Medlín, Balatý, Frejmáři.

Jiří Felix, poštovní vrchní ředitel v. v., XI., Křižkovského 7.

Dotazy a odpovědi.

I. Dotazy:

41. **Moser**, rod původu brabantského, koupil r. 1635 od krále kom. č. lenní statek Seeberg, okr. Cheb, za 6000 zl. Melichar Adam de Moser, sv. p. z Oettingen, cís. nejv. strážmistr, připomíná se 20. června 1659, kdy cís. Leopoldem I. jmenován členem reformační komise proti hr. Zedtwitzům v kraji ašském. Hledám zprávy o tomto rodu, jm. byl-li také později v držení deskových statků v Čechách.

Zdeněk Moser-Weilerberg, Praha XII., Vyšehradská 23.

42. **Paris**. Prosím o zprávy o J. U. C. Janu Parisovi, nepochybně odchovanci university pražské, jenž jako soudeč (r. v. z. s.?) žil kolem 1856 v Č. Budějovicích. Kdy zemřel? Žijí potomci a kde?

Dr. Mikuláš Des Fours-Walderode, Hrubý Rohozec - p. Turnov.

43. **Těmín**. Prosím o lask. zprávy a data o tomto staročeském vladyckém rodu. Kde by se dalo hledat, jakých pramenů užil mistr Jirásek pro postavu slečny Renaty Těmínové z Těmic ve svém románu »Poklad«?

Zdenka Nyplová, Zbraslav n. Vlt.

44. **Aus dem Hörsaal**. Studienbilder aus Oesterreich. Vyšlo anonymně u Keila v Lipsku 1848, 2. vyd. tamže 1850. Prosím knihovnu, v níž by se kniha ta nalézala, o zapůjčení na krátkou dobu.

Markus.

45. **Bukač**. O zprávy o tomto rodu, usedlém na Jaroměřsku prosí
Karel Polák, stav. asist., Praha-Prosek, 299.

*) Redakce žádá poznovu o nejhojnější zasílání přihlášek dalších!

II. Odpovědi:

4. **Bíba.** Při rodopisném badání nalezl jsem v knize smluv svatebních v Solnici následující zápis: Léta 1583, v úterý před sv. Bartolomějem stala se smlouva svatební poctivého mládence Nikodéma B y b y (Bíby), syna Jana B y b y, měšťánina Nového Města Hradiště nad Metují s poctivou vdovou Kateřinou, pozůstalou po Janovi D u b e n s k é m , sousedu zde při městě Solnici. (Následuje celá smlouva). Přátelé Kateřiny: Michal Š v e c , t. č. purkmistr, Samuel D u š í k , hospodář města, Jan Č e r m á k , Daniel P e k a ř . Přátelé ženicha: Jan B y b a , otec jeho, Matouš K a l i m l i k o , Jan H e j l e k , t. č. rychtář, Václav V o d á k ũ , Samuel V o n d r á č k ũ , Daniel K u b í k ũ , B e n e š , mlynář. Stanislav Dvořák, odborný učitel v Solnici.
23. **Drahotský.** Václav D r a h o t s k ý * 1850 v Cerekvici. Zemřel v Hořicích 6. VII. 1925. Žena jeho Anna zemřela asi v r. 1907. Měli jediného syna Františka. Ten se narodil 4. IX. 1878 v Cerekvici. Domovská jeho obec je Hněvčeves, okres Hořice v Podkrkonoší. Dne 12. IX. 1908 oddán byl v Opočně s Marií K u l h á n k o v o u . Dětí neměli. Žena zemřela před 3 roky. I oženil se po druhé s Vikýnkou (?) K u l h á n k o v o u , sestrou první ženy. Rodiče manželčini: Jan K u l h á n e k , obchodník v Opočně, zemřel 4. IX. 1926 v Opočně; Otilie P í s k o r o v á z Opočna, zemřela tam 1894. — Václav D r a h o t s k ý měl bratra, který se vystěhoval za hranice, když mu byla 24 léta. — (Dle sdělení pana Františka D r a h o t s k ého, zahradníka ve Skuhrově nad Bělou, kamž přišel dne 1. III. 1913 z Potoka, kde byl zaměstnán u knížete L u b o m i r s k ého.)
Stanislav Dvořák, odborný učitel v Solnici.
34. **Gerl.** 19. ledna 1772 zemřela v Sušici Magda G e r l , mendica, poddaná Albrechtická, ve věku 65 let. — 13. června 1833 zemřel v Sušici Joachim G e r l e , c. k. pens. hejtman vojenský ve věku 70 let. — 4. ledna 1794 zemřel v Sušici Jan G i r l (k. k. equison pens.) ve věku 60 let. — 8. března 1794 zemřela jeho manželka K a t e ř i n a . Na Sušicku jest dosud G e r l h o f — Gerlův dvůr.
Kajetán Turek.

Z Rodopisné společnosti československé v Praze.

Rodopisná Společnost Československá s lítostí zaznamenává úmrtí svých členů:

pana JUDr. Františka Czernína,
chefa domu chudenického,

jenž zesnul na svém sídle Jindř. Hradci dne 9. dubna 1932, a

pana Josefa Hrdiny,
kníž. schwarzenbergského archivního správce
zemřelého v Třeboni dne 6. září 1932.

Třetí řádná valná hromada R. S. Č. konala se dne 14. března 1932 v restauraci Šindelářové na Václavském náměstí za předsednictví místopředsedy vrch. odb. rady Dr. Ad. L. Krejčka.

Zprávu jednatelskou přednesl pan J. Škréta:

»Schůze výboru Společnosti byly konány pravidelně mimo letní prázdniny. Schůzí bylo celkem 8. Vedle toho byly konány pravidelné schůzky členů a jimi uvedených hostů každou 1. a 3. středu v měsíci mezi 17. a 19. hodinou v kavárně Luxor.

Žel, že tyto schůzky netečily se takové pozornosti a účasti, jak bylo by očekávati, a proto výbor doufá, že v příštím správním roce tyto schůzky stanou se hledaným shromáždištěm těch členů, kteří o rodopis mají hlubší zájem a chtějí zároveň navázati užší styk s Rodopisnou společností.

Celkový stav členů dnes činí 262, z čehož celkem je osob právnických 15 a fyzických 211.

Za právě uplynulý rok přistoupilo členů 17 a vystoupilo toliko 9, což je dobrým zjevem pro práci výboru.

Ihned v prvé své schůzi usnáší se výbor podniknouti rozsáhlou propagaci za účelem získání členů a pro vybudování odboček v důležitých místech.

Tato činnost propagačního odboru za vedení pánu Šafránka a Kamereita setkává se s úspěchem.

Vedle odborů, zřizují se i jednotliví důvěrníci a síť dopisujících členů, kteří by zejména jednotlivým členům byli nápomocni při jich genealogickém badání.

Veškeru obsáhlou korespondenci vyřizoval z velké části místopředseda pan Dr. Krejčík spolu s jednatellem red. Šafránkem.

Dne 3. června vzdala se totiž jednatelka slečna Dr. Vavroušková své funkce a nastoupiti musel pan red. Šafránek.

Zástupcové výboru páновé Kolowrat a Šafránek účastnili se rovněž přípravné schůze pro zřízení spolku pro praktickou heraldiku a genealogii, kde však poukázali na zbytečnost zakládání tohoto spolku, když lze přece tytéž snahy uplatňovati v Rodopisné společnosti: zamýšlený spolek se také vůbec neustavil.

Casopis společnosti doufá, že v ničem nezklamal naši členskou veřejnost a že zejména svým hodnotným obsahem stal se cennou příručkou. Jeho vydání umožněno zejména příspěvkem sl. ministerstva školství a nár. osvěty (3000 Kč) a České Akademie věd a umění (1200 Kč), jimž oběma budíž vzdán uctivý dík.

Členských schůzí bylo pořádáno celkem 6 a těšily se pěkné návštěvě. Přednášely pánové:

Dr. Krejčík: Počátky práce rodopiscovy.

Dr. Jenšovský: O genealogických sbírkách v Zem. archivu s vycházkou do Zem. archivu.

Prof. Dr. Brožek: Rodokmen a dědičnost. Přednáška byla ve z dílech, se světelními obrazy a demonstracemi preparátů.

Dr. Markus: Jak uspořádati rodinné archivy.

Výbor pojednával rovněž v četných schůzích o akci ohledně udílení čestných diplomů zemědělským rodům, kteří sedí 200 let na jednom gruntu. Tato věc, ač projednávána příslušnými úředními činiteli, nepotkala se s kladným výsledkem, neboť byla by prý spojena s přílišným zatížením úřednictva, a tím i s velkým finančním nákladem, nehledě k tíživému podání důkazů. R. S. Č. věc tuto bude sledovati dále.

Propagační odbor přikročil i k uveřejňování lokálek v denním a místním tisku, zejména proto, aby byli získáni vědeckí pracovníci a upozorněna i širší veřejnost na důležitost rodopisného badání. Tato tisková činnost vykázala dobré výsledky a jest proto vhodné při této příležitosti vzdáti díky listům, které tímto způsobem nám pomáhají.

Knihovna má celkem 49 děl vesměs vázaných, katalogisovaných podle jmen autorů a podle hesel.

Jelikož z řad členstva vyšlo přání, aby byly vydány členské odznaky, výbor o této otázce jednal, ale návrhy výtvarníků nebyly dosud schváleny a proto celá otázka bude definitivně řešena až v příštím správním roce, zvláště proto, že cena výrobců je příliš vysoká (5.— Kč za 1 kus), než aby pokladna mohla být tímto vydáním zatížena.

Ku konci jest třeba poděkovati za příspěvek Masarykovy Akademie práce (Kč 1.000.—) na akci dotazníkovou, a šlechetnému jednotlivci, jenž si nepřeje být jmenován, za dar Kč 1000 na účely R. S. Č., jakož i sl. ministerstvu zemědělství, v jehož budově výbor konal své schůze.

Výbor R. S. Č. doufá, že v nastávajícím správním období opět přiblíží se více svým cílům a těší se na spolupráci všech.

Zprávu knihovnickou podal p. vrch. odb. rada Dr. Krejčík:

Knihovna »Rodopisné společnosti čsl.« čítala k 31. prosinci 1931: 49 inv. čísel. Všecky zainventované knihy jsou zkatalogisovány na 67 lístcích abecedního katalogu jmeného a na 145 lístcích katalogu heslového; jsou ve směs svázány.

Výměnou za náš časopis dochází tyto časopisy: 1. Archiv, Sběratelský, 2. Blätter, Familien geschichtliche, 3. Časopis, Český historický, 4. Časopis Národního musea, 5. Jahrbuch des Deutschen Vereines für Familienkunde, 6. Krajem Lučanů, 7. Kreis, Der Pilsner, 8. Letopisy, Staré i nové Táborské, 9. Maanblad van het genealogisch-heraldisch Genotschap »De Nederlandse Leeuw«, 10. Miesiencznik heraldyczny, 11. Mitteilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen, 12. Monatsblatt des Vereines für Geschichte der Stadt Wien, 13. Nobilita, La della stirpa, 14. Od Karlova Mostu, 15. Revue, Nouvelle héraldique, 16. Rivista araldica, 17. Rocznik polskiego towarzystwa heraldycznego, 18. Příspěvky, Kutnohorské k dějinám vzdělanosti české, 19. Sborník Jednoty potomků pobělohorských exulantů-pokutníků a přátel rodopisu v Praze, 20. Sborník, Jihoceský historický, 21. Sborník, Záhhotský, 22. Třebechovice, Staré, 23. Turul, a magyar heraldikai es genealogiai társaság közlönye, 24. Vjesnik kr. državnog arkiva u Zagrebu, 25. Zeitschrift des deutschen Vereines für die Geschichte Mährens und Schlesiens.

Knihy i časopisy uschovány jsou v Čsl. státním archivu zemědělském, kde jsou členům společnosti přístupný.

Pokladník, p. vrch. arch. rada Dr. Šebesta pak přednesl zprávu pokladní, z níž uvádíme: »Roku 1931 přibylo členů 17 a ubylo 9, takže koncem roku bylo 28 zakládajících a 234 rádných, celkem 262 členů. Na členských příspěvcích sešlo se od členů zakládajících Kč 1.430.—, od členů rádných Kč 5.355.—, za publikace strženo 1.256.30, na podporách přijato Kč 3.200.—. Na proti tomu čini vydání 12.771.90, takže rok končí se schodkem 5.086.17 Kč. Celková rozvaha vykazuje aktiv 21.122.93 Kč a pasiv 18.586.—, takže se jeví bilanční přebytek 2.536.93 Kč.

Když bylo dosavadním funkcionářům uděleno absolutorium, přistoupeno k volbám nového výboru. V smyslu stanov vystoupili tentokrát z výboru pp.: Dr. Krejčík, Skréta, Dr. Šebesta a Dr. Markus. Nově zvoleni byli: za předsedu: senátor Em. Hrubý. Za místopředsedy: Dr. Ad. L. Krejčík a Zdeněk Kolowrat-Krakovský. Jednateli: L. Šafranek, ústř. tajemník, Praha XIV., Husova 737 a redaktor J. V. Bezdeka, Praha-Bubeneč, Kijevská 7. Pokladníkem: Dr. Ed. Šebesta. Za členy výboru: Dr. Ant. Markus, univ. prof. Dr. Art. Brožek, JUC. J. Skréta, Ing. Fr. Kojecák, velkostatkář Frant. Ant. Thun a Hohenstein, Dr. Bedř. Jenšovský. Náhradníci: MUDr. Václ. Cedrych, Ml. Boleslav; JU. a Ph. Dr. R. Maršan; Ph. Dr. Jan Rejsa; Vojt. Pelikán; Ant. Mareš; Vilibald Kamareith. Revisor účtů: Jiří Felix a Ant. Hrabák.